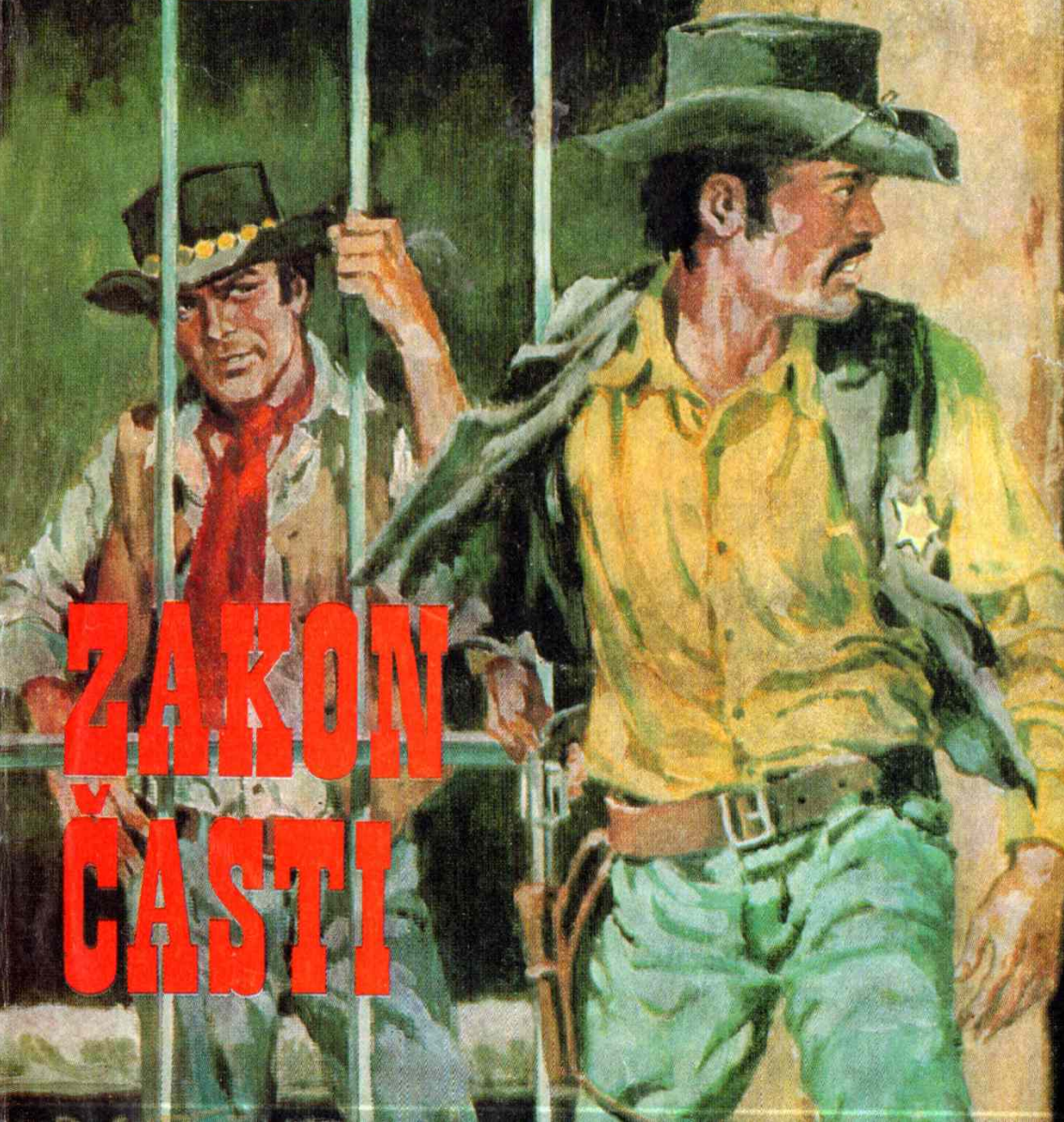

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 5 DIN BROJ 228

**ZAKON
ČASTI**

G. F. UNGER

ZAKON ČASTI

»Laso« Nova serija 1978.

G. F. Unger: ZAKON ČASTI

Naslov originala: **GESETZ DER EHRE**

(Copyright: Bastei — Verlag, Gustav H. Lübke, Bergisch Gladbach)

Recenzija: **Fedor Hanžeković**, filmski redatelj i publicist

Prijevod: **Nada Iveljić**

Grafički urednik: **Ivica Bartolić**

Urednik: **Marcel Čukli**

•Laso• — Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja NISP •Vjesnik• Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR Novinsko revijalna štamparija i OOUR TMG •Vjesnik• Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1978.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) **VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb**

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 260 d ili 234 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 130 d, odnosno 117 d s popustom. Samo unaprijed uplaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-42. •Vjesnik•, s naznakom za LASO.

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 10.00, SFRS 2.00 HFL 2.00.

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US \$ 15.00.

Uplata na devizni račun: 30101-620-37-32000-256 — Privredna banka Zagreb (za •Vjesnik•).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik« Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6 — Cijena 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili US \$ 480.

Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7—1973. od 28. XI 1973.

Trojica redara počela su se s tri strana približavati golemom momku. Išli su polako između stolova i stolica, nije im se žurilo pa su se doimali poput iskusnih momaka.

Gosti su sve to pobožno promatrali, baš tako kao da očekuju posebni umjetnički užitak.

Iz pozadine začuje se glas:

— Kladim se za deset dolara da sva trojica neće moći savladati ovog Teksasašanina.

— Ja mislim da hoće — odmah prihvati drugi glas. A onda nastane sveopće klađenje.

Gosti što su ranije sjedili za stolovima u blizini onoga neobuzdanog momka, već su isparili, a da se i ne govori o onima što su prije sjedili s njime. A on se samo kreveljio, vrteći ramenima i gledajući ravno u trojicu grubijana koji su dolazili da ga izbace.

— Momci — reče im — mene su još kao malog hranili mesom. Ja sam Shippoway-Johnny Ringo. Samo mi pokušajte prići. Bit će veselo! Bio sam tri mjeseca kod Chisholmove željeznice i tamo nije bilo čovjeka kojeg ne bih prebio. Već tri mjeseca osvrćem se za kakvom pravom muškom borbom.

Čim je to izrekao, više nije čekao. Jurnuo je poput lokomotive, gurnuo jedan stol u stranu, podigao visoku stolicu i njome odalazio najbližeg napadača po glavi.

A onda je počelo.

Doista, bila je to gadna borba, u kojoj bijaše mnogo krša. Bila je to divlja borba, jer se taj kauboj iz Teksasa s licem Komanča nije samo doimao poput Indijanca preodjevena u kauboja, nego je zbilja bio brz kao mačak, a divlji i jak kao puma.

Nije dugo potrajalo i borba je završila.

Momak s licem Indijanca još uvijek je stajao na nogama. Trojica redara što su pošli da ga izbace, sad su ležali pod brdom razbijenih stolica. Nisu mogli ustati na noge.

U cijeloj prostoriји zavladała je tišina puna divljenja, jer su svi ti divlji i odvažni momci, što su sa svojim stadima prevaljivali na tisuće milja, znali cijeniti pobjedu sirove snage. Njima se to svidjelo vjerojatno i zato, što su se i sami u svom divljem životu mogli svim nevoljama suprotstaviti jedino svojom sirovom snagom.

— Tko još želi pokušati? — upita Ringo nespreno pa se isprsi pred salunom. — Tko još ima nešto protiv Shippoway-Johnnyja? Ja sam najjači čovjek Teksasa! A prihvaćem svaku okladu da sam najjači i u Kansasu! Ima li koga da mi se suprotstavi?

Pokraj Jubala Colvillea, koji je još stajao uz pomična vrata, nastu komešanje. Netko razmaknu ljude što su tamo stajali.

Jubal spazi nekoga zdepastog plavokosog čovjeka bikovskog izgleda. Imao je pomno podšišane brkove, a njegova kao žito svijetla kosa bila je prilično dugačka. Na sebi je nosio odulji crni kaput, a ispod njega ukrašenu vestu i čistu bijelu košulju sa crnom vrpcom od baršuna.

— Dolazi šerif — reče netko u dvorani.

Šerif zastane uz Jubala i sve mirno promotri. Jubal ga je znatiželjno gledao sa strane, jer tko u Kansasu nije čuo za Emmeta Stedloea. U prvi mah se razočarao: na prvi pogled šerif se nije doimao osobito snažnim i vrijednim divljenja.

Šerif još jednom odmjeri dvoranu a onda se zagleda u Shippoway-Johnnyja, koji ga je čekao cerekajući se, te ga čak pozva rukom da mu priđe.

Šerif mu hladno reče:

— Zbog ovog nereda kaznit ću vas s dva tjedna zatvora, moj divlji dječake iz Teksasa! Odmah ovamo! Naprijed! Dođite i dajte mi svoj revolver. Ali brzo, prije no što sam dođem po njega.

Div se podrugljivo smijao.

— Ja u svakom gradu smažem dva šerifa za doručak — reče. — Ako mi nalete navečer, onda između jednog i drugog popijem nekoli-

ko gutljaja piva. Brate, pušti me da se se veselim i slavim. Hoće mi se djevojaka. Neka zapjevaju pjesmicu o Shippoway-Johnnyju i sve će opet biti dobro.

Šerif na to ne odgovori. Naglo i šutke se pokrenu, a njegovo je kretanje bilo nalik na rušenje stijena koje nitko ne može zaustaviti.

Shippoway-Johnny bio je ili previše pijan ili odviše divlji da to osjetiti. Možda ga je zavaralo i to što bijaše za glavu viši od šerifa, a sa svojih sto i petnaest kilograma zacijalo za dvadesetak kila teži od njega.

Pa ipak, Jubalu Colvilleu je ubrzo postalo jasno tko će u ovom odmjerenju izvući kraći kraj. Premda je sada gledao šerifa s leđa, jasno je osjećao snagu i nepobjedivost u njemu, a naslutio je i to da njegova snaga i nepobjedivost i nisu toliko tjelesni. Radilo se o snažnoj volji što je zračila iz šerifa, a uz nju je bila i nerazoriva i neslomljiva vjera u samog sebe.

Šerif se približi gorostasima na pet koraka. Shippoway-Johnny pokuša ponoviti svoju prvu smicalicu. Baci se naprijed, brzo i lako kao da nema težine, a ipak silovito i nezadrživo kao brdo. Dohvati jednu stolicu koja je nekim čudom ostala čitava i baci je u šerifa. U tom su salunu sve stolice bile teške i solidno izrađene, i nije ih se moglo lako razbiti. S takvom se stolicom može protivnika zbilja gadno udariti.

Činilo se da će stolica šerifa zabiti u pod. No tada ovaj učini pokret brz kao sjena lovnog sokola.

Stolica ga samo okrznu.

A Shippoway-Jonny, zbog siline zamaha, izgubi ravnotežu. Zaglavinja prema šerifu.

A tamo je dobio svoje!

Šerifu se odjednom u ruci našao revolver. Izvukao ga je odnekle iz svoga dugog crnog kaputa brzinom čarobnjaka.

Shippoway-Johnny dva puta je njime dobio po glavi, a kad je pao na koljena, šerif ga je još jednom udario snažnim i precizno odmjerenim zamahom.

Nakon toga šerif spremi oružje i dade znak dvojici ljudi u blizini:

— Odnosite ga u zatvor — rekao je. — Izvrnite ga u prvu ćeliju lijevo pa objesite ključ na zid.

Čvrsto ih promotri i oni poslušaju.

Šerif se okrenu i klimnu glavom nekom čovjeku što se pojavio iz stražnje sobe.

I ovaj je bio otmjeno odjeven, isto tako snažan, zbijen i mišićav. Imao je crvenu kosu i lice puno sunčanih pjega.

Čovjek reče ljutito:

— Tako to ne može dalje, Emmete! Meni time zbilja ništa ne pomažete ako te divlje razbijače trpate u zatvor. Ovaj je učinio štete za više od tri sotine dolara, a u džepu možda ima samo pedeset. Šerife, ja od vas zahtijevam da moji redari smiju pucati!

— Onaj tko to u ovom salunu pokuša, imat će posla sa zakonom — odgovori šerif kratko. Krene nekoliko koraka prema izlazu, a onda zastane kod pokretnih vrata i reče glasno preko ramena:

— Da su djevojke zapjevale pjesmicu o Shippoway-Johnnyju, moglo je sve biti jednostavnije. Ništa to pjesmi ne bi naškodilo; ona je i bez toga dovoljno glupa....

Zatim iziđe.

— o —

Jubal Colville prisjeti se svojih planova i namjera, a ujedno i vlaka koji treba krenuti za pedeset minuta. Prokrči sebi put kroz dvoranu i kroz hodnik stigne do igračnice.

Ovdje se igralo rulet, faro, poker i onu na Zapadu slavnu igru zvanu Jednooki Jack. Gotovo nitko od igrača nije zapazio proteklu tučnjavu u susjednoj dvorani.

Jubal Colville, snažan, divlji mlađić s planina zinu od čuda. Ta mu se igračnica, sa svim onim pokrajnim prostorijama i kutovima punim igračih stolova i kockara, silno sviđala. Ništa slično on nije mogao vidjeti gore u svojim divljim brdima. Nije znao čemu da se više divi: uljanim slikama, zastorima nad vratima, baršunastim zavjesama, brokatu, sagovima, bogatoj rasvjeti, mekim naslonjačima ili tapeciranim klupama.

Odjednom se prisjeti da su mu čizme prijavile, da se već tri dana nije obrijao, da se tog dana u rano jutro umio u nekom potoku te da zaudara po konjskom znoju, prašini, dimu i duhanu.

No ubrzo otkrije da je u igračnici mnogo njemu sličnih neobrijanih i prijavih ljudi, sve sami goniči stoke. Dakako, bilo je i trgovačkih putnika, rančera, kojekakvih poslovnih ljudi, profesionalnih igrača, ali i takvih po čijem se izgledu nije dalo naslutiti kojoj vrsti ljudi pripadaju.

Uto mu pristupi namještenik kuće. Nije bio od onih što s pomoću čvrstih šaka čuvaju red.

Jubal je odmah osjetio da ima posla s revolverašem.

Bezlično i kratko čovjek upita Jubala:

— Zašto ne igrate? Ovdje je mjesto samo igračima; znatiželjнике ne trpimo.

Lijepo tamno lice Jubala Colvillea rastegne se u širok osmijeh.

— Zaigrat ću, naravno — reče srdačno. Glas mu bijaše taman i ugodan, pravi muški glas. Odmah zatim on izvuče iz džepa smotak novčanica.

Služenik ocijeni jednim pogledom da je tu otprilike trista dolara.

— Bio sam godinu dana u brdima i čuvao stoku — reče Jubal. — A sada ću udeseterostručiti svoju godišnju zaradu.

Više ništa ne objašnjavajući on priđe stolu za kojim se igrao faro. Uloži pet dolara. Dobi je, uloži ponovno, izgubi, pokuša na ruleti, izgubi, prošeta dalje i zadrži se neko vrijeme uz stol gdje se igra Jednooki Jack.

Prešlo je pola sata. Do polaska vlaka preostalo je još nekih dvadesetak minuta.

Jubal Colville stajao je u mnoštvu promatrača što su se okupili oko pola stola za kojim se igrao poker. Za stolom su u taj mah igrali rančeri, trgovci stokom i jedan profesionalni kockar.

Momak iz planina promatrao je uloge što su ležali nasred stola. Iznos nije mogao procijeniti jer nikad nije vidio toliko novaca na kupu.

Zatim je počeo motriti igrače, pitajući se hoće li mu se večeras ukazati prilika na koju toliko čeka.

Dok je on tako razmišljao, izdaleka se začu zvižduk lokomotive. Jedan od igrača pokupi sa četiri dečaka sav novac. Kad je dobitak gurnuo u šešir gdje mu je bio i ostali novac, reče suho:

— Dogovorili smo da ćemo igrati do prvog zvižduka lokomotive. Znači da do polaska vlaka preostaje četvrt sata. Ja sam svoje krdo ukrcao, jer ga otpremam u tvornicu mesa. Gospodo, bilo mi je zadovoljstvo!

S tim riječima dobitnik požuri prolazom što su mu ga napravili promatrači. U rukama je nosio šešir pun novaca. U njemu je moglo biti najmanje tri tisuće dolara. Da bi zaradio toliku svotu, kauboj mora raditi otprilike deset godina, a za nju se može kupiti mali ranč. Moglo bi se također otvoriti vlastitu trgovinu.

Samo nešto poslije Jubal je pošao za svojom vjerojatnom žrtvom. Vidio je kako čovjek nestaje prijeko u hotelu. Jubal se okrenu nadesno i nečujno se odšulja duž prilaza od dasaka. Nekoliko je puta zastajao naslanjajući se na zid kuće i propuštajući prolaznike.

Zatim je izbio u poprečnu ulicu što vodi prema kolodvoru. Ubrzo prođe pored zadnjih kuća. Preostalo je samo još nekoliko sjenika i stovarišta drvene građe.

Jubal se hitro skloni u sjenu jednoga takvog skladišta i počne čekati. Nebo bijaše puno zvijezda, a usred njih se sjajio srebrni mjesec.

Smislio je otprilike ovo: Sad će napasti tog čovjeka i oduzeti mu sav novac. Bogatašu neće taj gubitak mnogo značiti, jer se isto tako moglo dogoditi da izgubi za igračim stolom.

Momak prijeđe dlanom preko lica osluškujući daleke šumove grada.

Nekoliko je trenutaka osluškivao i u samome sebi, ali nije naišao ni na trag uzbuđenju kao ni grižnji savjesti.

Samo malo zatim začuje tihe i vrlo brze korake. Uskoro se u njegovu vidnom polju ukaza muškarac koji se doimao vrlo vitko i gipko. Odjednom čovjek naglo zastane i pogleda prema Jubalu. Ovaj protrne od užasa, ali onda shvati kako je potpuno isključeno da ga je neznamac mogao opaziti.

Tren zatim nepoznati nestane iza drugog ugla stovašišta.

Jubal se dosjeti što se u stvari događa. Ali nije bilo vremena da nadugo razmišlja kako da se riješi neželjenog suparnika u pljački. Sve se odigralo u hipu.

Lokomotiva na kolodvoru zazviždi po drugi put.

Iz grada se ponovno neko približavao brzim koracima. Ali ni ovo nije bio čovjek što je dobio na pokeru. To se jasno moglo ustanoviti i na oskudnom svjetlu mjeseca.

No tek što je drugi neznamac prošao ispred Jubala te mu prestali odjekivati koraci, ponovno se netko počne približavati.

Jubal odmah shvati da se ovaj put radi o pravom čovjeku. Ta široka, krivonoga sjena nespreatna hoda potpuno je odgovarala sretnom dobitniku kojega je čekao da ga opljačka. Čovjek je u svakoj ruci držao po jednu putnu torbu i kroz zube pjevušio:

*»Tisuću šarenih krava
i bika sa zlatnim rogom*

*k tome par srebrnih cipela
kupit ću samo da budem s tob. «*

Dalje nije stigao, jer mu put prepriječii čovjek što je malo prije prošao.

— Benteene! — podvikne napadač. — Ja sam opazio da ste varali u pokeru. Zahbijevam da mi vratite novac! Ništa ne pokušavajte, Ben-

teen! Vi znate, da se ja na šalim! Pazite što radite!

— Da! — zastenja rančer. — Ti si jedan od Slatera, moj dečko! Jedan od Slatera. Zar ste sada odlučili postati i ulični razbojници?... Ja sam pošteno igrao... Nosi se do sto vragova, Jimmy Slateru!

— Najprije mi daj novac, Benteene! Sav novac!

Činilo se da napadnuti oklijeva i razmišlja. A onda glasno dahne i reče ljutito i s gorčinom:

— Jesi li ti svjestan što radiš? Oružana pljačka! Odsad ćeš pred zakonom biti najobičniji podli razbojnik, Jimmy Slateru!

— Ti ćeš mi popovati! Zar nije možda istina da kupuješ ukradenu stoku, utiskuješ joj svoj znak i onda je prodaješ kao svoju vlastitu? — hladno odgovori Jimmy Slater. — Nas dvojica se dobro poznamo, Benteene. Zar si zaboravio da ti moja braća prodaju ukradenu stoku? Izvadi napokon taj prokleti novac dok se nisam ozbiljno razljutio!

— Prava sramota! — zastenje Benteen, ispusti jednu torbu na zemlju i posegnu rukom ispod rastvorenog kaputa, kao da iz unutrašnjeg džepa želi izvući novčanik.

Istog trenutka odjeknu pucanj. Benteen, koji ispod kaputa nije dohvatio novčanik nego revolver, više ne stiže opaliti. Zagrcnu se i pokleknu.

Čovjek kojega je pogođeni nazvao Jimmyjem Slaterom, pride nesretniku i otvori jednu od dviju torba. Čini se da je odmah naišao na pravu jer zadovoljno uskliknu i opet je zatvori,

Jubal Colville, koji je do sada stajao nepokretan i bez daha, odjed-

nom se pokrene. Na neki je neobjašnjiv način spoznao što napadač namjerava. Ne, njemu nije dovoljno što se domogao novca, on će sada i ubiti opijakana. A to je nešto što se kosilo i sa samom Jubalovom prirodom.

I tako, kad je Jimmy Slater podignuo revolver da dokrajči svoju žrtvu, tihom i pustom ulicom odjeknu oštar Jubalov povik:

— Skloni tu pucaljku, gade!

Razbojnik se trgne od iznenađenja, ali se već u istom trenutku okrenu i odmah opali. Metak se zabije u dasku kraj Jubalova obraza.

Ali i mladić odmah pripuca.

Kad je opazio da razbojnik pada, Jubal osjeti bolno i žestoko zaprepaštenje. Tek je sada shvatio što je uradio: pucao je u čovjeka, a možda ga i ubio.

Neki čovjek pritrči sa strane, zastane i zagleda se u razbojnika. Kad se uvjerio da ovome više nema spasa, slegne ramenima i priđe rančeru, koji je stenjući i stišćući zube uspio sam ustati.

Jubal Colville odmah prepozna čovjeka što je sada stajao uz ranjenika: bio je to šerif!

— Što čekaš, mladiću? — dobaci Jubalu čovjek sa zvijezdom. — Priđi i pomogni mi da ga živog dopremim liječniku... inače će ubrzo iskrvariti.

Jubal Colville posluša.

Nisu zaboravili ponijeti obadvije rančerove torbe.

Uskoro im priđe pola grada. Viješti se u ovakvim mjestancima brzo šire. Građani prihvatiše ranjenika, pa šerif i Jubal ostadoše sami nasred ceste.

Šerif reče mladiću:

— Pođi sa mnom, moj mladiću! Ukopnik će se pobrinuti za Jimmyja Slatera. Htio bih se s tobom malo podrobnije objasniti.

On lagano udari Jubala rukom po ramenu, jer je osjećao da tog kauboja mora probuditi iz njegove užasnote izgubljenosti.

Jubal Colville pođe za njim bez riječi.

Kad stigoše na glavnu cestu, iz mraka dopre do njih snažan i jasan glas.

— Hej, momci! Neki je mladić ustrijelio Crnog Slatera. Zamislite, Crni Jimmy Slater poginuo je od ruke običnog kauboja! Dogodilo se to malo prije na putu prema kolodvoru. Slater je htio operušati Benteena...

Dok je slijedio šerifa u njegov ured, Jubal je i nehotice uzdisao.

Danas mi je osvanuo crni dan, mislio je.

U uredu je odmah sjeo na klupu; tako je htio šerif. Ovaj je pak sjeo iza trošnoga i rasklimanog pisaaeg stola, otvorio ladicu i izvukao cigaru.

Pripalio ju je i povukao nekoliko dimova. Pri tom je svojim svijetlosmeđim, gotovo žutim očima oštro gledao mladića a kao da ga proučava i ocjenjuje.

Jubal mu uzvрати pogledom i odlučno upita šerifa, jer mu se činilo da šutnja predugo traje:

— Što vi zapravo želite od mene?

— Kako ti je ime, moj mladiću s Arapahoe planina?

Glas mu je zvučao mirno, gotovo blago.

Jubal ga začuđeno pogleda. — Kako znate, šerife, da dolazim s Arapahoe planina?

— To se osjeća, momče — progundā Emmet Stedloe. — Ovamo dolaze mnogi mladići tvoje vrste, odasvud: iz Teksasa, Nebraske, Kolorada, Novog Meksika, a također i s planina s one strane rijeke Salinas. Vidio sam te kad si stigao i držao te na oku. Zamijetio sam te i u salunu. Dobro poznajem sve te mladiće poput tebe. Živite osamljeni u brdima i samo od starijih doznajete kako je u svijetu. Netom sam te opazio, pomislio sam na mladog vuka koji po prvi put ide u opasan lov. Ne moraš mi uopće kazati kakve su ti bile namjere. Odlučio si slijediti nekog igrača koji je dobio na kocki i oteći mu dobitak. Je li tako? U tvojim godinama i s tvojim iskustvom još se ne pomišlja da se orobi banka ili napadne poštanska kočija. Na žalost, zadržali su me neki pijanci, inače bih u stopu slijedio rančera Benteena. Za onog Jimmyja Slatera nikakva šteta. Nikada nije ništa vrijedio. No dobro, moj mladiću. Ti si htio opljačkati Benteena, ali te je Jimmy Slater pretekao. A onda si ubio Slatera. Jesi li to učinio da mu preotmeš plijen ili da spasiš Benteena?

Šerif zašuti, hladan i odlučan. Pogled mu je čvrst i ne odaje misli.

Jubal Colville osjeti kako mu krv navire u glavu.

Trenutak je želio izmisliti neku ludu, nevjerojatnu priču, a onda pogleda šerifa u oči. Otrprve spozna kako bi mu svaka laž bila smiješna. Tog čovjeka on ne može obmanuti.

— No dobro — reče oporo. — Ime mi je Jubal Colville. I došao sam s Arapahoe planina. Tamo sam živio od najranijeg djetinjstva. Ali nisam htio ostati u brdima cijeloga

života. Jednog sam dana odjahao. Da, htio sam Benteenu oteti novac zaraden na pokeru. Istina je da me Jimmy Sater pretekao. Do tog trenutka sve se slaže, šerife. Ali Benteen još nije bio mrtav. Kad je taj Slater htio u njega ispaliti i drugi metak, zaustavio sam ga. Odmah je zapucao prema meni, a ja sam mu uzvratio. To je sve, šerije. Umjesto da napadnem i orobim Benteena, ja sam mu spasio život. Ne računa se ono što sam namjeravao; bitno je što sam uradio. Mogu li sada ići, šerife?

— Ne, Jube.

Te dvije riječi došle su nenadano ali su bile jasne. Zatim Emmet Stedloe nastavi blaže:

— Želim ti točno razjasniti što mislim: nas dvojica smo, naime, kao stvoreni jedan za drugoga. Zbog toga bismo jedan drugome mogli pomoći.

— Hej, što je to sada, šerife?

Jubal Colville zine od čuda. Toliko se zaprepastio da se ponovno spustio na drvenu klupu s koje je samo tren prije ustao.

— Ja da vama pomognem? — zapitao je u čudu.

Šerif potvrdi:

— Toliko da znaš — reče — uskoro će ovamo stići Slaterova braća. Eli će poći za tobom kamo god krenuo. A to su sve razbojnici i iskusni revolveraši. Ako odluče, mogu sakupiti i stotinu snažnih momaka u sedlima. Priča se da naplaćuju carinu za sva goveda što ih goniči tjeraju na željezničku postaju Chisholm. Također se govori da krađu čitava stada. Njihov mali brat Jimmy izabrao je nešto drugo: boravio je u gradu i postao profesionalni kockar. Ja vjerujem da je on u stva-

ri u gradu špijunirao za svoje. Nije isključeno da je težio i za nečim još zamašnjim. Ovdje, naime, ima nekoliko ljudi koji žele Trailtownom upravljati na drugi način, drukčije nego što se dosad upravljalo gradom i što želi većina gradskih zastupnika. Mene su već pokušali ustrijeliti. Bilo kada, kao ono večeras u salunu, morat ću se uplesti u neku svađu da bih sačuvao mir i red. Pri tom me lako može stići kakav metak. Mladiću, ja trebam pomoćnika koji će mi štititi leđa. Potreban mi je partner na koga se mogu osloniti. Trebam pouzdan revolver da mi pokriva leđa, kako ne bih morao jednim okom gledati preko ramena, nego svu pozornost usredotočiti na ono ispred sebe. Nudim ti zvijezdu pomoćnika šerifa, mladiću, te stotinu i dvadeset dolara mjesečno, opskrbu i konak.

— To je mnogo više no što sam dosad zarađivao kao kauboj — polako progunda Jubal. — Hrana je zacijelo bolja i smještaj otmjeniji.

— Jelo je iz najbolje hotelske kuhinje a hotelska soba inače stoji tri dolara na noć — odgovori Emmet Stedloe.

Čvrsto je gledao Jubala Colvillea.

— Zašto upravo ja? — upita mladić. — Zašto meni nudite tu službu? Zar sam ja nešto posebno? Zar sam ja...

— Ti si momak što je na mjesečini, udaljen dvadeset koraka, uspio pogoditi Jimmyja Slatera u srce — promrmlja Emmet Stedloe. — A Jimmy Slater je bio vrlo opasan revolveraš. Budući da si ga uspio savladati, samo o tebi ovisi kako će s tobom biti dalje. Ali ja ti ne nudim posao zato što si postao slavan.

Šerif malo zastane i zamišljeno pogleda Jubala. Onda reče:

— To je jednostavno: tebi je sada potrebna pomoć. Radi se, naime, o dvojici preostalih Slatera. Nema nikakve sumnje da će oni uskoro doći po tvoj skalp. A uz moju pomoć tvoji će izgledi ipak biti znatno bolji. Međutim, ja za svoju pomoć tražim protuuslugu. Uzmi zvijezdu moga pomoćnika i u svako doba i na svakom mjestu čuvaj mi leđa, bilo što radio i bilo kamo pošao. Štiti me, mladiću, tako da i ja mogu biti uz tebe kad Slaterovi dođu po tvoj skalp. Ili možda želiš dalje?

Ovo zadnje šerif izgovori posve tiho i blago.

Jubal je razmišljao.

— Ne bojim se ničega na svijetu — odlučno će na kraju. — Ni Slaterovih se ne bojim. Ne plašim se nikakvog revolveraša. Ono pred čim strahujem jest to što ću opet morati ubijati.

Jubal to izgovori muklo i prijeđe dlanom preko lica.

— Kad ne bih znao da sam na taj način spasio život onog Benteena... — promrmlja tada.

Neko je vrijeme gledao u pod.

— Pitate me, ostajem li ili krećem dalje? Mislim da ću ostati ovdje... do daljnjega...

— E pa dobro — reče šerif, otvori ladicu pisaćeg stola i baci na njega metalnu zvijezdu. — Prikvači je na košulju ispod veste. Nije potrebno da je svatko odmah vidi i u tebi prepozna mog pomoćnika. Otiđi u hotel i uzmi sobu. Tamo ćeš i jesti. A onda se vrati. Dva sata nakon ponoći napraviti ćemo zadnji krug. Noćas će biti osobito težak.

Jubal Colville uzme zvijezdu. Neko ju je vrijeme promatrao, a onda zapita:

— Nećete me zaprisegnuti, šerife?

— Na što da prisegneš? — upita Stedloe mirno.

— Pa na zakon koji ću zastupati, zar ne?

— Zakon je zastupam. Ti mi štitiš leđa i ništa drugo, moj mladiću. Mogu te zaprisegnuti samo tvojom čašću; mislim, toliko da me ne razočaraš, pošto znaš kako računam na to da mi pokrivaš leđa. Ako si hulja, onda ćeš prekršiti tu prisegu. Ako si pouzdan momak, onda... — On nemarno odmahne rukom.

II

Jubal uđe u hotel.

— Nema slobodnih soba, kauboju — reče mu hotelijer prije no što je Jubal uspio reći i jednu riječ.

— Šerif mi je rekao da ću ovdje dobiti sobu i hranu — promrmlja Jubal. Već se htio okrenuti da ode.

Bradonja ga brzo pozove:

— Što? Šerif? Gospodin Emmet Stedloe?

Jubal klimne glavom.

Hotelijer ga je gledao širom otvorenih očiju.

— Da vi niste onaj što je Jimmyja Slatara...

— Taj sam — prekine ga Jubal.

Čovjek klimne.

— Emmet Stedloe uvijek brzo donosi odluke. Možda vas je već uzeo u službu?

Jubal potvrdi

— Imate li nešto protiv toga, djeđe? — upita.

Čovjek zabrinuto zatrese glavom.

— Nevjerojatno! — reče. — Stedloe uzima u službu žutokljunca samo zato što je zvekan imao sreću i sredio Jimmyja Slatara. Ali to još nije preporuka za posao, a još manje jamstvo da se na njega možeš osloniti kao na sebe samog.

Čovjek čvrsto pogleda Jubala.

— Ja sam jedan od trojice gradskih zastupnika što su ih izabrali građani — reče. — Ime mi je Mac Jordan. Ako vas je već Stedloe zaposlio, to je njegova stvar, jer su njegova i leđa koja ćete štiti. Da, mi smo mu odobrili da može uzeti pomoćnika. Za tog je čovjeka ovdje slobodna soba. Evo ključa. Iznimno vi možete i u ove kasne noćne sate dobivati hladnu večeru, moj mladiću.

— Hvala, djeđe!

— Hej, ne budi drzak, mladiću. Ja sam za tebe gospodin Mac Jordan, član gradskog zastupstva, što znači jedan od onih koji odgovaraju za sve što ćeš ti uraditi.

— Nemojte me zvati mladićem, gospodine. Ja sam Jubal Colville i star sam dvadeset i tri godine. Ne nazivajte me mladićem, pa ja vas neću zvati djedom. Što se vama ne sviđa, ne odgovara ni meni!

Nakon tih riječi Jubal pođe uza stube da pogleda kakvu su mu sobu dali. Malo zatim vrati se vrlo zadovoljan dolje.

— Sad ću odvesti svog konja u staju — reče Mac Jordanu.

Lijeva noga vlasnika hotela bila je drvena.

— Vratite se za desetak minuta, Jubal Colville — reče Mac Jordan.

— Moja kći je još budna i spremiće vam večeru.

— Hvala, gospodine — odvrati Jubal uljudno i izađe u noć.

Jubal Colville dovede svog konja u staju. Neki ga mladić odmah prihvati, ali zatraži dva dolara.

— Grad plaća za mene — reče Jubal suho. — Ja sam pomoćnik gospodina Stedloea. Ime mi je Jubal Colville.

Ostavi začuđenog mornjka, vrati se u hotel i uđe u blagovaonicu. Netom je sjeo, već iznenađeno skoči sa stolice: na vratima se pojavila mlada djevojka s pladnjem.

— Oh! — vikne Jubal prigušeno.

Jednostavno nije mogao zadržati usklik, jer se njemu koji je sve svoje godine proveo u planinama, učinilo da nikad nije vidio ljepše djevojke. Kosa joj bijaše boje zlata, a u Jubala su znatiželjno gledala dva tamnomodra oka. Ljepotica stavi pladanj na stol, kritički odmjeri Jubala, a onda reče pomalo grlenim glasom:

— Sjedite napokon i jedite! I nemojte misliti da ćete svake noći moći tako kasno dobiti večeru.

On klimne glavom i polako sjedne. Zatim pogleda jelo. Odjednom mu bude jasno da neće pojesti ni zalogaja.

— Zašto ne jedete? — naglo zapita djevojka.

Jubal podigne ruku i prijeđe dlanom preko lica, kao da se umiva.

Onda pogleda djevojku i promrmlja:

— Gospođice, moje je ime Jubal Colville. Mnogo je stvari koje nisam smio učiniti. Znaite, ja sam se večeras nedaleko kolodvora borio s nekim čovjekom. Tako se dogodilo. A sad je taj čovjek mrtav. Bilo je

glupo od mene što sam tražio večeru. Sada shvaćam da ne bih mogao progutati ni mrvicu kruha. Oprostite mi što sam vas nepotrebno mučio. Ne ljutite se!

On ustane, podigne šešir sa susjedne stolice i pođe prema vratima. Onda začuje kako ga djevojka doživljava. Zastane i pogleda preko ramena.

Ona je upravo bila krenula za njim. Iz njenih tamnomodrih očiju zračilo je razumijevanje.

— Čula sam već — promrmlja djevojka. — Ubili ste Crnog Jimmyja Slatara. Bio je loš čovjek i htio je ubiti rančera Benteena.

— I mene — reče Jubal teško.

Ona klimne glavom i lako mu dotakne ruku vršcima prstiju.

— Ako zadržite tu zvijezdu koju vam je dao Stedloe i ostanete u gradu, zacijelo ćete morati ubiti još mnogo ljudi. Odjašite dalje prije nego postanete revolveraš koji...

Ona ušuti, spusti pogled i zadrži ga na Jubalovu starom revolveru.

On odmahne glavom.

— Ne želim sam jahati zemljom Indijanaca, gore prema Montani ili Oregonu — reče. — S druge pak strane, ni tamo ne bih bio spokojan zbog braće Slater. Ne, neću otići. Emmet Stedloe pomoći će mi u borbi s njima. Dakle, i ja moram njemu pomoći. Inače, bilo je glupo s moje strane što nisam htio jesti...

On odlučno krene prema stolu, pokorno sjedne i počne jesti.

Djevojka ga je neko vrijeme promatrala. Zatim reče:

— Mnogo sreće, Jubale! Ja sam Fee Jordan. A ono prije nisam loše mislila. Vi možete u svako doba zatražiti jelo... Nije isključeno da imate pravo: možda je zaista bolje su-

protstaviti se opasnosti nego pred njom bježati. No za pomoć koju vam Stedloe kani pružiti u borbi protiv Slaterovih, platit ćete vrlo visoku cijenu. To ćete ustanoviti netom krenete sa šerifom u zadnji noćni obilazak.

Rekavši to, Fee mu klimne, a onda hitro nestane u kuhinji.

III

Na ulici je u to doba bilo više pijanih nego trijeznih. Iz svih lokala čula se vika.

U trenutku kad je Jubal prolazio pokraj jednog saluna, unutra odjeknu nekoliko hitaca! Ljudi navalise na izlaz. Netko glasno poviče:

— Ubili su varalicu na kartama! Tko zna koliko ih je dosad opljačkao...

Jubal požuri dalje. Osjećao je da će biti potrebniji Emmetu Stedloeu nego mrtvom kartašu.

Pred zgradom suda stajao je neki mladić i pijano dovikivao:

— Hajde, šerife! Iziđi! Ja sam Divlji Dakota Kid, strah i trepet svih gradskih šerifa. Iziđi, šerife, da te izrešetam. Neću dugo čekati! Neću, ne!

Momak bijaše potpuno pijan. Jedva je stajao na nogama, ali je pri tom ipak mahao revolverom po zraku. Odjednom revolver opali. Metak se zabije u drveni zid kuće posve blizu Jubala.

Jubala spopadne bijes, ali se svlada i mirnim korakom pođe prema pijanom momku.

Nasilnik se zabulji u njega i počne brbljati:

— Ja sam Divlji Dakota Kid i čekam šerifa. Zašto ne izlazi? Zašto se ne usuđuje izići? Ja ću...

Jubal ga obori jednim udarcem. Zatim mu oduzme revolver. Zgrabi onesviještenog za ovratnik i uvuče ga u ured.

Emmet Stedloe sjedio je na svom poljskom krevetu i zijeovao. Pogleda Jubala i momka. Zatim klimne glavom i reče gorko:

— To je taj deran željan slave vani galamio? Da? Onda ću ga zatvoriti u ćeliju zajedno s onim Johnnyjem. Nebesa, samo kad ti mladi ljudi ne bi toliko pili. Ta prokleta rakija pravi iz njih luđake. Čuo sam pucanj. Na koga je pucala ta budala?

— Tek tako — promrmlja Jubal, pa ponovno počne vući momka. Po prvi put uđe u prostor sa ćelijama. Bilo ih je šest, a u svakom po dvije drvene klupe. Tri ćelije bijahu »nastanjene«. Jubal otvori rešetkasta vrata ćelije u kojoj već bijaše — Shippoway Johnny, divovski Johnny s licem Komanča, koji je htio da mu pjevaju djevojke u salunu. Ležao je na jednoj od dviju drvenih klupa, držao se za glavu i stenjao.

Kad je Jubal do njega istovario novog zatvorenika, Shippoway Johnny podigne glavu, pogleda Jubala i zajauče:

— Tome šerifu... reci mu da ću ga ubiti čim iziđem oдавде i čim me prestane boljeti glava... Reci mu to!... Mene tako udariti po glavi...

Jubal se čudio budali. Prvo je u salunu izazivao svađu, zatim je prebio tri čuvara i na kraju napao šerifa. A sada još prijeti da će ubiti čuvara zakona...

— Ovaj grad je pun luđaka — reče glasno, iziđe iz ćelije, zaključa njena vrata i vrati se u ured.

Emmet Stedloe sjedio je za pisanim stolom i upravo se spremao pripaliti cigaru.

— Molim te, dodaj mi žigice... tamo su negdje — reče Jubal.

Ovaj se osvrme. Odmah ugleda kutiju. Uzme je s police i vikne: »Hop!« — Zatim baci žigice.

Šerif pokuša uhvatiti kutiju ali promaši i ona padne na pod. Stedloe je nekoliko sekundi buljio u nju a onda se prigne i podigne je. Sada ju je uhvatio vrlo brzo i spretno, dobro ocjenjujući razdaljinu.

Jubal Colville ga je brižno promatrao. Kad je šerif pripalio cigaru, pogledi im se sretnu.

— Da li vam se to dogodilo slučajno? — napokon upita Jubal.

— A što to? — odvrati šerif mrzovoljno.

— Vi dobro znate na što mislim, šerife! Točno sam vidio kako ste kutiju promašili. O čemu se radi? Ako vi imate očnu manu ja to moram točno znati.

Šerifu nije bilo lako odgovoriti. Onda odmahne glavom i reče:

— Točno, moj mladiću, ti to moraš znati. Već neko vrijeme imam poteškoće s desnim okom. Neki mišić više ne radi kako treba. Kad brzo pogledam u stranu ili iz određenog kuta želim nešto ocijeniti, desno oko ne odmjerava točnu razdaljinu. Radi se samo o djeliću sekunde, pa ipak... Eto, zato sam malo prije promašio kutiju. Morao bih nekoliko mjeseci nositi naočale. Tada bi mi se vid popravio, rekao je liječnik. Hajde, pokušaj zamisliti

šerifa s naočalima... i to u ovakvu gradu!

On uze s klinčanice šešir i stavi ga na glavu.

— Ako vas netko munjevito napadne sa strane, što mislite, što će se dogoditi? — zabrinuto će Jubal.

— Od danas ti mi štitiš leđa — prekine ga Stedloe mirno. — Veće pomoći mi ne treba. Ponesi sačmaricu, onu s otpiljenim cijevima. I nastoj da uvijek budeš dvadesetak koraka iza mojih leđa, svejedno s lijeve ili s desne strane. Ti ćeš sam najtočnije ocijeniti s koje me strane najbolje možeš zaštititi.

Šerif htjede poći otvoriti vrata, ali Jubal reče:

— Ja posve dobro gađam iz revolvevera. Ne treba mi puška. Stedloe ga blago pogleda.

— Ja sam se već uvjerio da ti znaš dobro gađati. No ne radi se o tome što ja znam i što ti možeš, već u tome u što vjeruju ti divlji momci. A oni se boje sačmarice. Često ćeš izbjeći borbu revolverom već samim time što ćeš podignuti u zrak dvije cijevi sačmarice. Ili baš hoćeš steći slavu revolveraša?

— Ne — reče Jubal. — Sada više ne.

Pošao je prema staklu za oružje i uzeo kratku sačmaricu. Stedloe položi na stol nekoliko naboja, koje Jubal u prolazu uloži. Do vrata napuni pušku. Zatim iziđe za šerifom.

Prvi lokal u koji je Emmet Stedloe stupio bila je igraonica »Zadnja prilika«. Tu su već zatvarali, pa on odmah iziđe i pođe prema obližnjem zabavištu. Jubal ga je slijedio.

Uskoro su se obojica, razvodjeni, našli u velikoj prostoriji, gdje je sve vrvilo od posjetitelja. Kapela je bučno svirala, a uokolo je bilo dva-

desetak djevojaka koje ste za jedan dolar mogli najmiti za jedan ples.

Za vrijeme odmora plesači su svoje najmljene plesačice mogli povesti u bar.

Jubal krene desnom stranom i stigne do podija s kojega je tutnjala glazba. Tu se postavi iza glasovira, odakle se moglo dobro nadgledati dvoranu.

Odmah opazi Stedloea koji je kod bara nešto govorio nekom čovjeku, vjerojatno poslovođa zabavišta. Ovaj samo podigne svoja široka ramena i mahne objema rukama kao da se ispričava. Stedloe ga naglo zgrabi i privuče sebi. Zatim ga odgurne, okrene se baru i poviče nekoliko oštrih riječi.

Glazba odmah zanijemi, nastane tišina.

— Zatvara se! — poviče Emmet Stedloe čvrsto i glasno. — Nema više viskija! Dosta glazbe! Djevojke neka odmah pođu gore u svoje sobe. Ugasite svjetla. Zabavište je zatvoreno. Danas je po treći put prekršen propis o zatvaranju lokala. Gotovo!

Još je trenutak vladala tišina, a onda netko pijan reče ljutitim glasom:

— Pošaljite do vraga tog paklenog sina! Ja sam platio Lizzi za još jedan ples. Ja hoću svoj ples s Lizzi! I još viskija! Hoću na miru ispiti svoj viski.

I ostali počеше gundati. Uskoro će cijela dvorana višeglasno i divlje urlala:

— Hoćemo još plesati! Hoćemo piti!

Tako mi nebesa, pomisli Jubal gorko, kako će se Stedloe sada izvući?

No šerif nije čekao. Već je otkrio huškača koji ga je nazvao paklenim sinom, i sada se odlučno probijao između gostiju i djevojaka prema njemu. Kad ga je dostigao, udari ga svojim revolverom, kojeg je tko zna odakle izvukao. Čovjek se ispruži preko stola.

Jubal, koji je sve to gledao sa podija, povjerova da će sada ovi divlji momci poput zvijeri rastrgati šerifa.

Ali to se ne dogodi. Gomila je bila zatečena.

A onda se ta zatečenost, na Jubalovo čuđenje, počne pretvarati u neku vrst divljenja. Da, ti su se divlji momci iz Novog Meksika, Teksasa i Kolorada, inače toliko skloni tučnjavama, divili šerifovoj smjelosti. Pa taj se čovjek ponaša kao da može nadjačati cijelu dvoranu!

A šerif kao da sve to uopće nije opazao. Ne gledajući ni lijevo ni desno zgrabi čovjeka kojega je netom preselio u carstvo snova i jednim ga neviđenim zamahom prebaci preko ramena. U desnoj je ruci još držao revolver, i to prilično nehajno, kao da njime ne cilja, i kao da uopće ne kani pucati.

Dok je sa svojim teretom prolazio pored šanka prema izlazu, trenutak zastane i pogleda poslovođu.

— Zabavište je zatvoreno. Onoga tko ne poštuje zakon, najurit ću iz grada.

Zatim ode.

Jubal Colville ga je slijedio na diskretnoj razdaljini. Zajedno sa svojom puškom sam se sebi činio vrlo nekorisnim i suvišnim.

Šerif uđe u svoj ured. Njegov pomoćnik pričekava da Emmet uhićenika zaključa u zatvor i ponovno iziđe na ulicu.

Već poslije desetak minuta nastaviše obilazak.

Na redu je bio idući salun. I tu pijani gosti uz bučne prosvjede napustiše lokal. Tri bradonje bikovskog izgleda, čuvari reda, naslušali su se kletvi i grdnji dok su sve goste natjerali da iziđu na ulicu, ponavljajući neprestano da će, ako ne poslušaju, šerif zatvoriti salun na barem četiri tjedna.

Kas su prispjeli do plesne dvorane »Zlatna ptica«, tamo zabava bijaše u punom jeku i nije bilo ni najmanjeg znaka da lokal kane zatvoriti poštujući odredbe o zatvaranju.

Jubal Colville promotri šerifa i opazi kako ovaj trenutak zastaje, pogledava glavni ulaz i zatim nekoliko puta duboko udiše.

Jubal se namrštio. Kako je to bijesan posao! Što je šerifu bilo da je prihvatio zvijezdu ovako bijednog grada! Građani ništa ne čine da mu pomognu, već mu samo otežavaju posao. Trebao bi šerif svemu tome okrenuti leđa i gradu baciti šerifovsku zvijezdu pred noge!

A onda odjedanput Jubal shvati da je i s njime tako. I on služi bezobzirnim građanima ovoga grada, koji misle samo na sebe.

— Ne, ne njima — promrmlja poluglasno. — Ne njima! Ja pomažem Emmetu Stedloeu, i to zato što će i on meni kad-tad pomoći. Pomažem mu i zato što ga poštujem.

Upravo je u taj mah prestala svirati glazba te se ispraznilo prostor za ples.

Emmet Stedloe probi se između natiskanih parova, stane nasred ispraznjenog prostora i poviče snažnim glasom:

— Ispraznite dvoranu za pet minuta! Momci, prestanite za ovu noć. Dosta je bilo! Idite spavati.

Jubal se popne nekoliko stuba unutrašnjeg stubišta. Kad mu se pružio dobar pogled na dvoranu zastane.

Nakon šerifovih riječi nije nastala tišina, nego divlja, neobuzdana buka. Jubal predosjeti da ovdje neće biti nimalo lako.

Njegov pogled bio je brz i oštar. Već je pregledao svaku sitnicu u dvorani i sad se zaustavio na ogromnom staklenom lusteru što visi jedva tri metra nad šerifovom glavom. Divovski luster ima oblik kotača i s mnogo svjetiljaka visi na konopcu koji prelazi preko jednog svitka i onda završava na koturu s ručicom. Kod svitka prilično je tamno. Jubal se popne još dvije stube i tada opazi čovjeka što stoji uz svitak, i očito ne misli dobro šerifu.

Čim je ugledao sjajnu prugu oštrice noža i ruku koja ga je podigla prema konopcu, Jubal oštro poviče:

— Skoči u stranu, Stedloe!

Njegov je prodoran krik nadglasao sve, a to i nije bilo čudo, jer se on godinama nadvikivao sa svojim drugovima u brdima uz stoku, tisuće grla goveda.

Emmet Stedloe reagirao je nevjerovatno brzo. Skočio je u stranu dok je Jubal još izgovarao svoje upozorenje.

Samo tren zatim golemi stakleni luster, koji bi ga zacijelo bio zgnječio, padne uz tresak na prostor za ples i razbije se.

A šerifov je pomoćnik već ciljao svojom puškom prijeko prema galeriji, gdje je još stajao čovjek s nožem u ruci.

Nakon što su se stišali vriska djevojaka i kletve muškaraca, nakon što je sve utihnulo, začuje se miran šerifov glas:

— Jube, je li taj momak još gore? U koga ciljaš?

— On je još uvijek tamo gdje je prerezao konop lusteru. Isprašit ću u njega obje cijevi sačmarice ako se samo pomakne — prodere se Jubal glasno i oštro.

Više nije bilo nikakve sumnje. Odjednom zavlada velika tišina.

— To je bio pokušaj umorstva — reče Emmet Stedloe mirno, obraćajući se gostima koji su promatrali razbijeni luster i pogledavali gore prema Jubalu.

— Pretpostavljam da svi shvaćate kako zbog ovoga podlog pokušaja ubojstva moram zauvijek zatvoriti lokal, zar ne? — upita šerif mirno, jasno i glasno.

Neki veliki crvenokosi kauboj, po svemu sudeći vođa goniča stoke iz Teksasa, podigne ruku u zrak i zaviče:

— Hej, momci! Krenimo odmah u naš logor. Hajde, momci! Ovo ovdje bilo je nešto vrlo ružno. Potpuno isto kao da su čovjeku pucali u leđa. Šerife, moji ljudi neće vam više praviti neprilike.

I on krene prema vratima. Sa svih strana slijedili su ga njegovi goniči. Koji trenutak zatim za njima podoše i ostali kauboji.

Svi su oni bili neusporedivi grubijani, svadljivci i razbijači. Osim toga bili su i prilično pijani i rado bi se potukli. Ali ovakav podmakao napad nije se podudarao s njihovim shvaćanjem časti.

Emmet Stedloe popne se uza stubu. Dok je prolazio kraj Jubala, reče ozbiljno:

— Dobro si to izveo, momče! Odmah sam znao da se na tebe mogu osloniti.

Tren zatim popeo se na kat i nestao u hodniku što iza loža vodi prema galeriji. Ponovno ga se vidjelo kad je iz tmine izronio pokraj napadača što je i dalje stajao na istom mjestu. Nije se usudio ni pomaknuti, jer je dobro poznavao djelovanje sačmarice, a u blizini nije bilo nikakva zaklona osim ograde.

Šerif ga jednom rukom žestoko udari posred lica a drugom razoruža. Zatim ga počne gurati pred sobom.

Uskoro se pojaviše na stubištu. Sad je Jubal mogao pri punoj rasvjeti pogledati momka. Bio je to neugledan čovjek od kakvih tridesetak godina, odjeven poput svih profesionalnih kartaša.

— Idemo! — reče Stedloe Jubalu.

Jubal polako krene za šerifom i njegovim zatvorenikom.

Dolje, u dvorani, znatizeljno ih opkoле preostali gosti.

Netko reče:

— Pogledajte, šerif više nije sam. Našao je nekoga da mu štiti leđa. Zar to nije onaj divlji momak protiv kojeg Crni Jimmy Slater nije bio ni dovoljno brz ni dobar?

Jubal je to čuo, ali se nije okrenuo.

Iziđoše na ulicu.

Polako su išli prema zatvoru. Sad se Jubal, međutim, češće osvrtao i pretraživao pogledom okolicu.

Pred zatvorom se zaustavi i pričekao da šerif baci zločinca u ćeliju.

Kad je Emmet Stedloe izišao, nastaviše obilaziti grad.

I tako su treći put pošli istim putem. Plesna dvorana »Rajska ptica« bila je već zatvorena. Emmet Sted-

loe žestoko udari nekoliko puta šakom po vratima. Ona se otvore i u svjetlu ručne svjetiljke pojavi se poslovođa s trojicom svojih naoružanih čuvara.

Šerif im grubo dobaci:

— Harry Garrete, potražite drugi posao, i vi i vaši ljudi. Ova će dvorana neopozivo biti zatvorena. A vas neću samo zato prognati iz grada jer se nadam da ću vas uskoro izvesti pred sud zbog pokušaja umorstva. S vama je gotovo, Harry Garrete! I vaš gazda MacKay će uskoro biti gotov. Nije vam uspjelo što ste naumili. I nikad vam neće uspjeti!

Nakon tih riječi on pođe dalje.

Jubal, koji ga je slijedio na udaljenosti od dvadesetak koraka, čuo je svaku riječ. Kad je prolazio pored još otvorenih vrata »Rajske ptice«, četvorica namještenika još su uvijek stajala u njima. Poslovođa oštro pogleda Jubala. Bio je to visok gradski čovjek svijetloplave kose i sivih očiju.

— Mladiću, kolika ti je plaća? — upita Jubala.

Jubal malo zastane.

— Moja plaća je šala u usporedbi s novcem kojeg bi mogao kod vas zaraditi, zar ne? — reče mirno. Zatim ode dalje.

Garret je gledao za njime.

— Divlji momak iz planina pokriva Stedloeua leđa — promrmlja. — Danas mu je spasio život.

U gradu je zavladao mir.

S noge na nogu prolazili su po kraj hotela, brijačnice, trgovine.

Istog trenutka iz trgovine iznikne ženska prilika u tamnom ogrtaču.

— Emmete — reče žena šerifu — Emmete, čula sam kroz prozor kako dvojica dovikuju jedan drugome da te je netko htio ubiti.

— Ali, Doris, pa to svake noći netko pokušava. — reče on nakon što je zastao i dotaknuo rukom rub šešira. Zatim primi ženu za ruku i povede je kroz otvorena vrata natrag u trgovinu.

— Doris, nije nimalo pametno da tako rano izlaziš na ulicu. Ne želim da se toliko brineš zbog mene.

— Jednog će te dana ubiti — reče ona žalosno. — Emmete, zašto ne odustaneš? Zašto ne odeš? Ti znaš, Emmete, da ja...

— Molim te, prestani! — reče šerif, prilično odlučno iziđe iz trgovine i za sobom zatvori vrata.

Zakorači dalje.

Nastavljajući za njim, Jubal je mislio na ženu u trgovini. Kako je samo velika njena ljubav prema šerifu! Je li lijepa, mlada, je li uopće djevojka?

No mladić ubrzo zaboravi svoja pitanja, jer je šerif upravo krenuo prema salunu gdje je i sam prije nekoliko sati vrebao žrtvu punih džepova. A eto kako je to završilo: umjesto da bogataša opljačka, on mu je spasio život.

Što sve čovjek može doživjeti za jednu jedinu večer, mislio je Jubal.

Uto opazi Emmeta Stedloea kako zamiče u salun. Htio je odmah za njim, ali s lijeve strane, iz prolaza između saluna i prve iduće kuće, istupi pred njega neki čovjek.

Nepoznati promuklo progovori:

— Ne miči se, momče!

Jubal opazi da napadač drži revolver u ruci.

— Ne budi lud, mladiću — ponovno će nepoznati. — Odloži pušku i dovedi svoga konja. A potom ćeš odjahati iz grada.

Jubal pogleda znanca. Između njih dvojice s nekoga je prozora sa-

luna padala žuta zraka svjetla. Iza Jubala bijaše dovoljno svjetla da se na nogostupu može vidjeti i igla. Suprotno, iza napadača sve je bilo tamno.

Jubal shvati da se radi o stupici. Protivnici šerifa zacijelo ga čekaju u salunu. A ovaj je neznanac dobio zadatak da njega, Jubala, makne s puta kako ne bi mogao štititi šerifu leđa.

— No, kreni napokon, mladiću! — promrsi nepoznati nestrpljivo. Odsjaji svjetla zrcalili su se na glatkoj cijevi njegova revolvera.

Usprkos tmini Jubal ustanovi da je napadač visok te da je šešir duboko navukao na lice. Također shvati da stoji nasuprot pravom revolverašu.

Ponavlja se scena s kolodvora: jedan je čovjek u opasnosti, a Jubal se mora boriti za njegov život.

— No dobro — reče, polako se sagne i odloži sačmaricu na daske nogostupa.

Nakon što se uspravio, Jubal siđe na kolnik. Pogleda preko ramena napadača i opazi kako ovaj polako gura svoj revolver u korice i kreće prema sačmarici.

Jubal Colville se u hipu okrene i izvuče stari revolver. Pretekao je napadača za djelić sekunde. Ovaj je, naime, do tog trenutka samo napola izvukao svoje oružje. Sad ga je morao gurnuti natrag.

Nepoznati tiho prokune i reče:

— Mladiću, zbog te ćeš smicalice gorko požaliti.

— Možda — reče Jubal i priđe napadaču.

Nije mu branio da gleda u cijev njegova revolvera.

Ispod nisko nabijena oboda šešira napokon ugleda dva hladna oka.

— Mladiću, zbog te ćeš smicalice gadno požaliti — reče revolveraš još jednom. — Moje je ime Bell, James Bell!

Jubal Colville potrne u dubini svoje srži. Ime mu bijaše i te kako poznato! Nije naletio na kakvoga sitnog revolveraša. James Bell nije ništa manje opasan od braće Slater.

Jubal osjeti gorčinu. Opet je stekao jednoga smrtnog neprijatelja. To ga navede da u sebi osjeti crni smisao za šalu.

On reče:

— Podigni tu pušku, James Belle! Uzmi je za cijev i dodaj mi je! Hajde!

Gotovo istodobno stane nešto postrance od revolveraša. Tako mu je uspio jednim pokretom izvući revolver iz korica, pa je sada u svakoj ruci imao po jedan.

James Bell je za to vrijeme tiho kleo, ali onda poslušao.

Kad se dovoljno prignuo da dohvati sačmaricu, Jubal ga udari njegovim vlastitim revolverom. Bio je to čist, izravan udarac, koji bijaše specijalnost šerifa Stedloea.

A što drugo da uradi? Unutra je Stedloe i oslanja se na njegovu pomoć!

Jubal sakrije ugrabljeni revolver u džep hlaća, podigne sačmaricu i s malo zakašnjenja uđe u salon....

IV

Emmet Stedloe je odmah shvatio da ga ovdje već čekaju. U salunu, naime, nije bilo gostilju! Svjetiljke su prigušeno tinjale, a čistači dobar

broj stolica dospjeli okrenuti na stol.

Umjesto krhotina namještaja što ga je pred mnogo sati slomio Ship-poway Johnny, sad su ovdje bile nove stvari.

Za šankom stoji Wilcey MacKay, čovjek kojemu pripada većina saluna i zabavišta u gradu i koji se nastoji što prije prije domoći i svih ostalih.

Wilcey MacKay, koji je nekako podjednako širok, jak i nezgrapan kao i šerif, puši debelu cigaru.

Nije sam. To je Emmet Stedloe odmah naslutio. Isto tako mu je jasno zašto su svjetiljke prigušene: u tamnim kutovima najvjerojatnije se skrivaju napadači. Čini mu se, dapače, da zamjećuje njihove obrise. Sve su to redom revolveraši, MacKayevi ljudi. Očito je ovdje skupio cijelo svoje šugavo krdo.

Emmet Stedloe odlučno pođe naprijed — upravo je to bio njegov stil. Oduvijek je bezobzirno nasrtao na opasnost, nimalo ne oklijevajući. Da, tako on radi: izabere najjačeg bika u krdu i udara ravno u glavu.

Tako i sada ide ravno naprijed, prema MacKayu, koji ga mirno čeka i širi svoje široke usne koje zatim pritišće snažnim zubima.

— Ti si to, Emmete! — promrm-lja Wilcey tobože prijateljski. Tko mu ne bi vidio oči, mogao bi doista pomisliti da se radi o prijateljskom pozdravu.

— Ti si to, Wilcey! — promrm-lja Emmet Stedloe, pa i on rastegne usne u hladan osmijeh.

— Da popijemo po čašicu, šerife? — upita MacKay ljubazno.

Stedloe prečuje poziv. Pravio se gluh. Zatim reče:

— Plesna dvorana »Rajska ptica« više nikad neće biti otvorena, ili bar ne prije nego se promijene zakoni grada. Pokušaj umorstva nad šerifom! Uhvatio sam momka koji je htio na mene spustiti stakleni luster. To je Billy Stageman, djelatelj karata iz ovog saluna. Ja ga imam i bilo kad postat će dovoljno mekan. Tada će kazati tko mu je zapovjedio da me ubije. A kad to doznam, onda ću doći, Wilcey! I tada ću te istjerati iz grada. Wilcey, ti si gotov. To je samo pitanje vremena.

Kad je sve to izgovorio, odmakne se od Wilceya MacKaya. Sada je stajao uz ugao šanka.

— Hajde, Wilcey! Što je sada? Zar ne želiš pokušati? Ili si ovo svoje krdo porazmještao po salunu samo kao živu sliku? Da čujem, zašto si to sabrao sve svoje šakače i revolveraše? Progovori napokon!

Upravo u tom trenutku pojavi se Jubal Colville. Držao je sačmaricu u desnoj ruci, i to napetu, tek da okine, a svoj stari revolver u lijevoj.

— Gazdo, vani sam se malo zadržao — reče. — Neki mi je revolveraš priprijetio revolverom. Morao sam ga uspavati da nam ne smeta. Je li ovo u redu, gazdo?

— U redu je, Jube, u redu je. Na tebe se čovjek zbilja može osloniti — oda mu Emmet priznanje.

Zatim nastavi:

— U salunu se skupilo cijelo pogano krdo MacKaya, Jube. Posakri-vali su se uokolo po tamnim kutevi-ma. Svi su tu, i šakači i revolveraši. Uz pomoć te bande on bi htio zago-spodariti gradom.

Šerif trenutak pošuti.

Onda silovito nastavi:

— Pa dobro, Wilcey! Pokušaj! Zašto oklijevaš? Nekada nisi oklijevao. Nekada... sjećaš li se još?

Wilcey MacKay nemoćno je zurio u njega. Onda iz usta izvadi cigaru i pusti je da padne na pod. Zatim se okrene i dovikne svojim ljudima:

— Razlaz, ljudi! Zatvarajte salun!

Iza toga otvori vrata svojih privatnih prostorija i nestane.

Nevidljivi protivnici, sakriveni tamom, odahnuše. Nikome se te večeri nije umiralo, a bilo je očito da stupica nije uspjela, te da bi šerif i njegov pomoćnik mnoge bespoštedno povelili sa sobom na groblje.

No šerif se, kao i uvijek, nije bavio razmišljanjima, nego je naglo izašao iz saluna.

Jubal Colville ga je slijedio natraške kroz vrata koja mu je šerif pridržavao.

James Bell je još uvijek ležao u nesvijesti.

Šerif ga promotri.

— To nije nikakva mala riba, Jube — reče tada. — Bell je jedan od najbržih među MacKayevim ljudima. On i Larry Craig, to su dva najopasnija MacKayeova čovjeka. Njih on osobito dobro plaća. A što sada, Jube?

Jubal reče čvrsto:

— Prijetio mi je revolverom. Eto optužujem ga zbog toga!

— Onda ga prebaci preko leđa i strpaj u ćeliju. Dodi, ja ću ponijeti pušku. Noć je završila. Gledaj, na istoku se pomalja sivo jutro. Grad napokon spava ili je u najmanju ruku sve mirno. Jube, taj ti je grad kao neka velika neman. Sada se odmara. Za svega četrnaest sati opet će postati neman. Dodi, Jube!

Dok su njih dvojica zatvarali vrata ćelije u koju su bili strpali Jamesa Bella, iz svoje se zatvorske rupe javi Shippoway-Johnny:

— Opet jedan kojega ste mlatili po glavi? Ako se svi ti momci koje ste tukli po glavi ujedine, onda ćete vas dvoje budala imati protiv sebe prilično jaku četvu.

Ništa mu nisu odgovorili.

Prišli su ćeliji momka što je pre-rezao konopac staklenog lusteru.

Zatvorenik je sjedio na klupi s privučenim koljenima na koja je naslonio svoju dugu i šiljastu bradu. Uznemireno je pokretao oči.

— Tko ti je naložio da to učiniš, Billy?

— Baš nitko — puhne zločinac.

Emmet Stedloe klimne.

— Za nekoliko dana bit ćeš puno mekši, Billy. A budeš li ipak i dalje tvrdoglavio, sudac će te jednog dana poslati na prisilni rad, a onda se oprosti s mladošću, možda i sa životom. Tada će biti prekasno da dan i noć vičeš ime čovjeka koji te nagovorio na ubojstvo. On sve to dobro zna i zato će svojim revolverašima zapovijediti da te ubiju. Billy, ti zapravo imaš jednu jedinu priliku: pomози mi da sredim tvog gazdu. Jedino ćeš se tako na vrijeme izvući iz još goreg zla.

Kad je to izgovorio, dao je znak Jubalu da izađu iz prostorije sa ćelijama. Šerif je odmah krenuo prema svome poljskom krevetu.

— Ove su čizme još previše nove i upravo prostački žuljaju — reče i skine s nogu prilično ušćuvane kaubojske čizme.

Vjerojatno je bio kauboj kao i ja, mislio je Jubal. A sada je osamljeni šerif u ovom divljem gradu.

To ga navede da kaže:

— Ovo je doista pasji život! Pa taj grad! I ove grozne prostorije! I taj poljski krevet tamo! Pogledajte umivaonik u kutu! Pasji je to u vas, šerife! Zar vi nemate čuvara zatvora, stražara, pisara ili...

— Pisar dolazi u sedam ujutro. On je i čuvar zatvora. A dotle smo mi u službi. No, ti možeš otići u svoju hotelsku sobu. Moja je pokraj tvoje, ali u zadnje vrijeme imam premalo prilike da se njome poslužim. To je lijepa soba, s udobnim krevetom. Samo hajde, Jube. Ja ću pričekati pisara.

Jube se i ne pomaknu. Zabrinuto je gledao umornog šerifa.

— Zašto sve to radite, Emmete? Iz kojih ste razloga ovdje šerif? Čemu podnosite ovakav život? Ja to moram znati. Imam pravo na to.

Emmet Stedloe klimne:

— Svakako. Ali ne sada! Jednog dana točno ću ti razjasniti zašto se borim za ovaj grad, za te nepokretne i kukavne građane a protiv Wilceyja MacKaya. Jednom ću ti ispričati. Danas tek toliko: MacKay i ja smo stari znanci. Mi smo već živjeli zajedno u jednom gradu, pravom divljem naselju gdje sam prvi put postao šerif.

On zašuti i ustane, pođe prema svom pisaćem stolu i izvadi iz njega ključ.

— Evo, Jube! Ključ vanjskih vrata. Zaključaj. Želim spavati. Idi sada. I ponesi pušku.

Jubal ga ovaj put poslušao bez pogovora.

— o —

Mac Jordan je sjedio u hotelu pokraj prijavnice. Stolica se polako ljuljala i on je drvenu nogu polegao na niski stolčić.

Kad je Jubal ušao u predvorje, hotelijer otvori oči i klimne.

— Vi ste vrlo vrijedni, kauboju! — reče. — Ovaj vam je grad zahvalan i...

— K vragu i taj grad! — prekine ga Jubal. — Što se mene tiče, ovaj grad može otići na dno pakla! Ja pomažem čovjeku koji se zove Emmet Stedloe i koji je tako prokletost osamljen! Ja mu pomažem, ili, bolje rečeno, ja sam uz njega jer osjećam da bi inače bio izgubljen. Za taj kukavni grad, koji unajmi šerifa i onda spokojno gleda kako taj čovjek svaku noć...

— Emmet nije morao prihvatiti taj posao. Mi mu plaćamo tri stotine dolara, uz to dobiva besplatnu hranu, sobu u hotelu, smještaj za konja. Pa on je tražio upravo takvu službu. Mogli smo dobiti i nekog drugog. To što smo njemu poklonili povjerenje, bilo je s naše strane prilično mnogo. Jer, prije više godina on je bio šerif u nekom drugom gradu, u nekoj drugoj zemlji, i tamo se dao podmititi od Wilceya MacKaya. Mi smo to tek poslije iščeprkali, pa ipak smo ga ostavili u službi. Dakle, mladi prijatelju iz dalekih planina, znaj: mi smo bili prilično plemeniti prema gospodinu Stedloeu.

Jubal je nekoliko sekundi stajao ukočeno.

A onda mu mnogo toga postade jasnije.

— Ne vjerujem — reče — da se Stedloe dao podmititi od MacKaya. To mi zvuči potpuno nemoguće.

— Pitaj ga sam! — progundao Mac Jordan.

V

Kad se Jubal probudio, bilo je već podne. Poprilično je zakasni na doručak.

Nakon što je utolio glad, prošetao gradom. Tu i tamo bi zastajkirao pred trgovinama.

Onda se sjeti trgovine iz koje je noćas istrčala uplašena žena, bojeći se za život Emmeta Stedloea. Jubal osjeti duboku znatiželju.

Da, ući će upravo u tu trgovinu i kupiti duhan i još neke sitnice.

Žena je bila unutra. Upravo je posluživala neku građanku šiljastog nosa, koja je bez prestanka pričala. Jubal isprva nije ništa čuo od nje na pričanja jer je promatrao trgovkinju iza tezge, o kojoj je dosad znao samo to da joj je im Doris Cayton i da strepi za život Emmeta Stedloea.

Ne, ne bi se moglo reći da je Doris mlada djevojka. Očito je nekoliko godina starija od njega; bit će joj oko trideset. Na neki poseban miran i dostojanstven način ona je lijepa. Sve je na njoj nekako skladno i jasno, uz to čisto i raskošno.

Njena je tamnocrvena kosa prikopčana na potiljku. Kad je podigla pogled, Jubal ustanovi da su joj oči ozbiljne i više tamnozelene nego modre. Na ravnom i lijepo oblikovanom nosu imala je nekoliko sunčanih pjega. Izraz punašnih usana doimao se pomalo trpkao, kao da joj na životnom putu nisu cvale ruže.

U taj mah do Jubalove svijesti dopriješe riječi žene s ove strane tezge:

— Ah, taj divlji grad! Još će nam ustrijeliti našeg šerifa! Kažu da je

sinoć unajmio mladog pomoćnika, nekog revolverskog junaka koji je sve do sada živio u planinama i jeo sirovo meso. Pričaju da je napola Indijanac. Taj će klip vjerojatno pobiti mnoštvo ljudi, ali neće moći trajno štiti šerifa. Moj muž tvrdi da će divlja vremena prestati tek kad se jednog dana sva ta dotjerana stada presele na neki povoljniji kolodvor za ukrcavanje stoke. Onda će se život kod nas normalizirati i onda nam neće trebati šerif-revolveraš i nekakav opasni divljak kao njegov pomoćnik. Tada ćemo napokon moći sagraditi crkvu i... Ah, molim vas ove vrpce... I ovog konca, gospođo Cayton... Zna mi se krajem svakog tjedna sakupljamo u ženskom klubu. Gospođo Cayton, kažite, hoćete li pristupiti našem klubu?

— Vjerojatno, gospođo Petters — odgovori mirno vlasnica trgovine. Zatim se okrene da zamota kupljene stvari.

Žena šiljastog nosa i dalje je njuškala i tada napokon opazi Jubala.

— Mladi čovječe, jeste li i vi došli s jednim od onih groznih krda što dan i noć riču? — upita.

Jubal se pokloni.

— Na žalost, ne, gospođo — reče. — Ja sam samo divlji poluinidijanac iz planina, koji se ovdje sprema pobiti mnoštvo ljudi. Bio bih vrlo zahvalan ženskom klubu kad bi se njegove članice kadikad pomolile za mene. Ja, ja sam vam toliki divljak da nemam mira dok ne vidim krv. Nisam ja za to kriv i ne mogu ništa protiv toga. Rođen sam u hladnoj noći kad je mjesec bio crven kao krv i kad su divlje guske mrtve padale s neba, jer se zapalio pakao. Ja...

— Vi ste klipan bez srama — zakriješti žena šiljasta nosa. Žurno zgrabi paket koji je Doris Cayton stavila pred nju i izletje iz trgovine.

Jubal Colville smijao se gorko i rezignirano.

— Cijeli grad misli kao ova žena — reče zamišljeno. — I svi su jednako tako glupi, lakovjerni, sebični, slijepi, tako tvrdi i hladni.

Doris Cayton ga je ozbiljno promatrala.

— Vi nosite zvijezdu pomoćnika šerifa za ovaj grad — reče.

On odmahne glavom.

— Ne za ovaj grad, nego za Emmeta Stedloea. Samo za njega!

— Je li on toga vrijedan?

— Ja ga ne poznajem dobro, gospođo, da bih mogao ocijeniti je li toga vrijedan. Ja znam samo jedno: on potpuno sam vodi svoju bitku. Nitko nije na njegovoj strani. Ja mu moram pomoći.

On je odlučno pogleda.

— Možda mi biste vi mogli više reći o njemu... A sada bih htio kupiti neke stvari...

Nabrojao je što želi, a ona ga je šutke poslužila. Pogledi bi im se tek tu i tamo sreli.

Kad je Jubal platio i uzeo zamotuljak s kupovinom pod ruku, žena reče mirno:

— Pozivam vas na večeru. Zatvaram u osam sati. Vama služba počinje u devet, ukoliko se što nije promijenilo... Dakle, čekat ću vas..

— Hvala — promrmlja Jubal i iziđe. Osjećao je neko neobično uzbuđenje i naslućivao da je nadomak nitima što povezuju ovu ženu sa šerifom.

Polako se vratio u hotel, popeo u svoju sobu i presvukao. Kad je pri-

kopčao zvijezdu na novu košulju i pogledao u ogledalo, sam se sebi učinio mnogo starijim, ozbiljnijim i zrelijim.

Iza njega se otvore vrata. On se zavrti i skoči prema krevetu koji su u međuvremenu uredili i na kojem je ležao njegov revolver.

No onda ugleda šerifa. Emmet Stedloe bio je samo u košulji i hlačama. Doimao se svježiji, snažniji. Osam sati odmora učinili su pravo čudo, a možda i osjećaj da više nije sam.

Ušao je u sobu, sjeo na Jubalov krevet rekao:

— Od sedam sati bio sam u svojoj sobi. Naspavao sam se u pravom krevetu. A kad sam se probudio, ležao sam razmišljajući. Tada sam čuo tebe kako dolaziš.

Jubal klimne. Znao je da se s prozora susjedne sobe dobro može vidjeti mala trgovina Doris Cayton s druge strane ceste.

On reče Emmetu Stedloeu:

— Kupio sam neke sitnice kod gospođe Cayton. Htio sam vidjeti kako izgleda danju. Pozvala me na večeru.

Stedloe ga je promatrao lagano prelazeći vršcima prstiju preko svog brka.

— Zašto ne? — reče. — Ona divno kuha.

— Ima li muža? Je li djevojka ili udata? — upita Jubal.

Emmet Stedloe je gledao kroz prozor dolje na ulicu.

— Ima li muža? — reče. — To je bilo davno, u nekom drugom gradu. Njezin muž bio je moj prijatelj. On je osnovao gradsku stražu i bio njezin pukovnik. Onda je potjerao iz grada Wilceyja MacKaya, sve igrače i revolveraše, pa čak i mene.

Da, i mene, jer se pobrinuo da me grad otpusti kao šerifa. Ja sam ga razočarao u dvije stvari... Poslije ga je ustrijelio s leđa neki osvetoljubiv momak kad je već povjerovao da je očistio grad.

Stedloe se okrene Jubalu:

— Ne, nisam ga ja ubio! Ja sam volio njegovu ženu. Osim toga puštao sam Wilceyu MacKayu prilično slobodne ruke. Ali Jacka Caytona nisam ubio. Nisam ga ni pokušao varati s njegovom ženom, pa čak ni kad sam osjetio da i ona mene voli...

Rekavši to, šerif krene prema vratima. Dobaci preko ramena:

— Za jedan sat predvest ćemo zatvorenike pred gradskog suca. Pisar je već zacijelo sve pripremio. Dakle, za jedan sat, Jubale! Svršit ćemo to prije nego bude vrijeme za večeru.

VI

Kad je Jubal Colville poslije jednog sata ušao u šerifov ured, naišao je na pisara, za kojeg je pomislio da je jamačno najstariji čovjek u Trailtownu.

Nekad vjerojatno oštrij i čvršći nos Windyja Browna visio je preko morževskih brkova, a i tijelo toga starog čovjeka bilo je bez oblika baš kao da je tuljanovo.

Windy Brown promatrao je mladena šerifovog pomoćnika bezizražajno, a onda klimne glavom.

— Tako sam i zamišljao jednoga neobuzdanog mladića iz planina — reče. — Znatiželjan sam i kladim se o deset centi da će ti nakon tri

dana biti svega dosta i da će ti dosaditi nositi zvijezdu u tom kukavnom gradu. Samo ludaci kao naš šerif mogu izdržati do kraja.

— On nije nikakav ludak — reče Jubal. — A ja stavljam svoju mjesečnu plaću nasuprot tvojih deset centi, djede, da neću otići nakon tri dana.

— Zaključeno! — vikne pisar.

On uzme list papira, zamoči pero u crnilo i počne brzo pisati. Bez obzira koliko star bio, kako deformiran i neobičan, kao pisar još je bio izvrstan.

On gurne papir Jubalu i reče:

— Potpiši to, mladiću! To je slobodna pogodba. Tvoja mjesečna plaća naspram mojih deset centi da ćeš nakon tri dana još nositi zvijezdu šerifova pomoćnika.

Jubal smijući se potpiše. Starčeve se oči zacakle.

— Sad te imam — reče. — Budući da ti za tri dana još nećeš dobiti svoju mjesečnu plaću, sad ćeš odmah izvaditi novac iz novčarke. Imaš gdje jesti i stanovati, pa ti novac tako i tako nije potreban. Vadi ga!

On pruži prema Jubalu otvoren dlan.

— Ja sve mislim da si ti prije stotinu godina bio morski gusar — reče Jubal. — Pročitao sam neke od tih gusarskih priča koje...

Ušutio je, jer je u taj mah ušao Emmet Stedloe. Kao i uvijek, šerif je bio odjeven otmjeno i bez greške.

— Windy, zar si i ovom čovjeku ponudio svoju okladu u deset centi? — upita.

— Jesam — reče Windy, pokazujući kroz cerekanje svoje krezube desni. — On je uložio cijelu svoju

mjesečnu plaću spram deset centi Windyja Browna! — reče ponosno.

Još uvijek je držao pruženu ruku pred Jubalom. Mladić iz planina izvuče vrećicu s novcem, izbroji sto i dvadeset dolara i stavi ih na dlan starom pisaru. Windy se brzo uspravi i pođe do starog ormara, otvori ga, iznos uvede u neku knjigu a novac stavi u ručnu blagajnu.

— A sada — reče kad se opet okrenuo Jubalu i šerifu — sudac nestrpljivo čeka zatvorenike.

— Onda pođimo s njima! — oglasi se Emmet Stedloe.

— o —

Gradski sudac Oren Britt bio je visok i mršav starac duga vrata i izdužena lica.

Kad mu je šerif predstavio Jubala, neko je vrijeme šutke promatrao mladića. Na kraju klimnu glavom.

Zatim počne saslušavati prva dva zatvorenika. Radilo se o kaubojima koji su pijani uznemirivali grad. Svakoga je kaznio s pedeset dolara kazne ili s deset dana zatvora. Kako nisu imali novaca, opet su ih odveli u zatvor da izdrže izrečenu kaznu.

Sljedećeg su predveli Shippoway-Johnnyja. I on je bio vrlo smjeran i mučaljiv.

— Vaša visosti! — reče sucu. — Vjerujte mi, ja uopće ne znam što se to jučer događalo sa mnom. Inače sam miroljubiv i povučeni džentlmen, to mi morate vjerovati. Jedino tako mogu objasniti cijelu stvar, što mislim da je u viskiju bilo neko sredstvo koje ovčicu pretvara u tigra...

— Protiv vas je uložena tužba i zahtjev za naplatu štete — prekine ga sudac. — Vi ste narušili gradski mir i počinili štetu. Kad prodate

svoga konja, sedlo, ostruge i revolver, još uvijek će ostati sto nepokriivenih dolara. Prepuštam vam mogućnost izbora: ili ću vas dati zatvoriti na sto dana, samo o kruhu i vodi, ili ćete mjesec dana čistiti grad!

— O kakvim se to poslovima radi? — zapita Shippoway-Johnny nepovjerljivo.

Sada se sudac nasmiješi.

— U tu dužnost, razumljivo, spada odvažanje nečisti...

— Nikada! — zaurla Johnny.

— ... po kojoj onda treba posipavati vapno što sprečava zarazu — dovrši sudac. — Trailtown je poznat kao čist grad. Mi ovdje trošimo mnogo vapna, jer ne želimo zaraznih bolesti. Vi ćete, dakle, preuzeti taj posao?...

— Ne! — glasno zagunda momak.

— Onda dobro. Za početak, deset dana samice. Moj mladiću, vi ćete još biti tako mali!

Dok je Jubal odvodio zatvorenika, Shippoway-Johnny zaurla:

— Banditi, robovlasnici! To je grabež slobode! Vi hulje, vi...

Glas mu je zakazao jer je s užasom pomislio na tamu samice. A on je tako volio nebo i prostranstvo prerije. Bojao se da će u uskoj i tamnoj ćeliji poludjeti.

Kad mu se slomio glas, sudac reče suhim glasom:

— Kazna se produžuje za tjedan dana zbog vrijeđanja gradskog suca i gradske policije!

Shippoway-Johnnyju vrati se sva snaga. Mogao je zaurlati, ali mu je zadnji ostatak pameti govorio da to ne čini. Jubal ga odvede u zadnju ćeliju, a onda se vrati u sudnicu, kamo je u međuvremenu šerif Stedloe predveo Billyja Stagemana.

— Suče, to je bio pokušaj umorstva — upravo je govorio šerif dok je Jubal ulazio. — Moj pomoćnik može posvjedočiti.

Sudac Oren Britt okrene mršavu glavu i po drugi put pogleda Jubala.

— Da čujem, pomoćniče šerifa — reče.

Jubal ga ukratko izvijesti što se događalo. Sudac klimne glavom i reče zatvoreniku:

— Priznajte li svoju krivicu, Billy Stagemane?

—Ne!

— Onda vas ne mogu osuditi. Zbog težine optužbe moram tražiti presudu porote, saslušati svjedoke i donijeti presudu...

— U ovom gradu nećete sazvati porotu koja bi me proglasila krivim! — povika Billy Stageman kreštavim glasom. Njegovo blijedo lice sjajilo se od znoja.

— U ovom gradu možda ne — složi se sudac. — Zato će vas predati nadležnima u Topeki. Oni će sami doći preuzeti zatvorenika. A vi, šerife, i vaš pomoćnik otputovat ćete na dan suđenja u Topeku i...

— Mi bismo zatvorenika radije sami otpremili u Topeku — reče Emmet Stedloe.

Sudac odmahne glavom.

— Ne! Ovaj grad ne može dvije-tri noći biti bez šerifa. To ne ide! Još nešto?

Emmet odmahne glavom.

— Moj pomoćnik je na redu — reče.

Jubal klimne. On izvijesti suca o Jamesu Bellu i završi:

— I tako mi je on prijetio kako ne bih pošao u pomoć šerifu.

— Odvedite ga — reče sudac Britt.

Odveli su oznojenog Billyja Stagemana u ćeliju i izveli Jamesa Bella. Revolveraš nije progovorio ni riječi, ali je zato hladno i drsko gledao u suca. Njegov je pogled bez ikakve sumnje sadržavao jasnu prijetnju.

Male oči mršavoga gradskog suca, koji se doimao sav nekako sasušeno, odjednom su naglo bljesnule, kao da je u njima planula vatra što je dosad samo tinjala.

— James Belle — reče on — postoji tužba pomoćnika šerifa protiv vas.

— Ona je lažna — reče James Bell. — Taj skitnica u sedlu sve je slagao. Ja sam stajao pred salunom, a on mi je pristupio i udario me. Ja sam onaj koji ima pravo tužiti.

— I tako stvar ostaje neriješena? — upita sudac blago i uzdigne glavu poput kakva noja.

— Iskaz protiv iskaza — reče revolveraš. — Suče, što ćete sada učiniti?

— Zatvoriti vas ne mogu — reče sudac. — Ali šerif ima ugovor s ovim gradom koji mu daje neka ovlaštenja. Šerife, prepuštam vama ovaj slučaj.

Nakon tih riječi on ustane i napusti prostoriju.

Jubal je začuđeno zurio u vrata što se zatvoriše za njim. Ne, neke njegove odluke i presude nisu mu bile posve jasne.

A onda začuje kraj sebe Emmeta Stedloea kako progovara Jamesu Bellu:

— Ja ću se doista poslužiti pravima koja mi daje grad, Belle. Protjerat ću vas! Od ovog trenutka zabranjujem vam ulazak u grad. Sretnećete li vas bilo kada unutar gradskih međa, zatvorit ću vas. A predvedem li vas pred sud, bit ćete i osu-

deni. Dakle odlazite, Belle! Pisar će vam dati vaše osobne stvari a onda... put pod noge!...

James Bell nije ništa kazao. No poslušao je. Pošao je u ured za starijim pisarom koji je dotad sjedio u kutu. Jubal se približio i šutke promatrao kako revolveraš čeka dok se obave formalnosti.

Odlazeći Bell zastane na vratima, nasmije se i pogleda Jubala.

— Ja vam ne prijetim, mladiću — reče, ali način na koji je to rekao i ono što se dalo nazrijeti u njegovim svijetlim, okrutnim očima, bila je nesumnjiva prijetnja. Jubal je to točno osjetio.

Onda James Bell iziđe.

Vani je već bila večer.

Upravo su se redom zatvarale trgovine.

VII

Ray Kendall je pred jedan sat stigao u grad sa četrdesetak svojih goniča, a sada je sam dojahao pred zgradu sa šerifovim uredom i zatvorom.

Šerif i njegov pomoćnik zastali su pred vratima.

Divlji i neobuzdani došljak zastavi konja i malo se prigne iz sedla.

— Već sam čuo o vama, Stedloe — reče drsko. — Moje je ime Ray Kendall i stigao sam ovamo sa svojom družinom. Dotjerali smo nedaleko grada sedam stotina teksaških goveda. Putovali smo neprekidno sto i sedamnaest dana, od San Antonija do vas. Ja sam svojim momcima obećao da će grad u kojem

ćemo ukrcati svoju stoku, biti njihov. Oni imaju pune džepove novaca i žele nesputanu slobodu. Šerife, ja vas opominjem: mi ćemo razoriti grad sa sve četiri strane ako vi budete mojim momcima bilo što zabranjivali ili im uopće prolazili preblizu. To je opomena, šerife i...

— To je prijetnja, Ray Kendalle! — prekine ga hladno Emmet Stedloe. — I ja sam već čuo o vama. Niste vi slučajno stigli upravo ovamo. Vama je jednostavno zabranjen ulaz u ostale gradove na pruži: Dodge City, Abilene, Hays City.

Glas Emmeta Stedloea postade odrješit. On nastavi:

— Ray Kendalle, ja vam zabranjujem boravak u gradu. Odmah odjašite! Što čekate? Krenite!

Ray Kendalle samo se bjesomučno nasmijao. A onda stavi dva prsta u usta i počeo oštro zviždati. No njegov se zvižduk izgubi u sveopćoj večernjoj buci i u pisci lokomotiva s kolodvora.

Emmet Stedloe siđe s nogostupa.

— Kendalle! — Glas mu je zvučao oštro i zapovjednički.

Ray Kendall samo podrugljivo odmahnu rukom.

A onda potjera svog konja u krug, kao što to rade Indijanci. Doima se to tjeranje konja da se uzdižu na stražnjim nogama kao vrst plesa, a nazivaju ga »lastavicom«.

Odmah je postalo jasno da nasilnik želi konjem oboriti šerifa. Ali Stedloe se nevjerovatno brzo izmaknuo.

Tako je životinja udarila u prazno i u zamahu se propela do povišenog nogostupa. Šerif spretno odskoči, uhvati Rayja Kendalla za nogu i svom ga silom izbaci iz sedla.

Netom je Kendall s urlikom skočio na noge, već ga šerif udari revolverom.

Nasilnik se bez riječi izvali u prašini. Odmah se pojavi nekoliko promatrača. Jedan reče srdito:

— Pa to je Ray Kendall! Kad njegovi momci saznaju što ste mu učinili...

Čovjek naglo ušuti i brzo se izgubi.

Krug promatrača postajao je sve širi.

Onda se šerif pokrene, priđe onesviještenom i oduzme mu oružje: dva teška revolvera i nož koji je Kendall sakrio u saru čizme.

Zatim se odmakne i priček.

Nije dugo trebalo čekati, jer Ray Kendall bijaše čvrst čovjek. Ubrzo se osvijesti i shvati što se dogodilo.

— Stedloe... — tako je počeo škrgutati. Stedloe mu odvrati tvrdo i precizno:

— U sedlo! Od sada se drži daleko od grada. Ne želim te više vidjeti ovdje!

Ray Kendall je uzalud posezao za svojim oružjem.

— Ja ću... — tako je počeo nekoliko puta.

— Napolje iz našega grada! — Stedloeov glas zvučao je nepomirljivo i nesmiljeno.

Vlasnik stada se osvrnu. Nije vidio ni jednog od svojih momaka. Njegova se žedna družina razmijelila po lokalima, prazni čaše s viskijem i zabavlja se s djevojkama. Ray Kendall je znao da bi sada svakoga pojedinog momka morao izvlačiti iz lokala da ih sve skupi.

On pogleda odlučnog šerifa.

— Stedloe to ćete vi... — opet je počeo.

No Stedloe ga prekine:

— Ako mi još jednom budete zaprijetili, zatvorit ću vas. Po zakonu grada glatko imam pravo na to. Vama su poznati zakoni gradova gdje se tovari stoka.

Ray Kendall ih je i te kako dobro znao.

Polako i oprezno uputi se na svom konju iz grada.

Njegovi ljudi, koji ništa ne slute, tek će se nakon tri dana, kad se rastrijezne, početi brinuti za svog poslodavca, i to vjerojatno samo zato da izmole predujam, jer su u Trailtownu radosti i grijesi vrlo skupi.

Znatiželjnici se razidoše.

Emmet Stedloe priđe Jubalu. Sada se opet doimao umorno i nekako izgubljeno.

— To nije nikakav život, Emmet Stedloe — reče mladić.

— Vas je Doris Cayton pozvala na večeru — promrmlja Stedloe vrlo službeno. Nakon kraće šutnje doda:

— Nemojte da čeka na vas, mladiću!

A onda se vrati u svoj ured kao da jedino želi biti sam i kao da više ne može gledati kako grad započinje jednu novu, divlju noć.

—O—

Kad je Jubal točno u zakazano vrijeme pokucao na vrata trgovine, nije morao dugo čekati. Doris Cayton prišla je vratima sa svjetiljkom u ruci i otvorila ih.

— Zaboravila sam vam kazati da dođete u kuću sa stražnje strane — reče mirno, pusti gosta da uđe, a onda za njim zabravi vrata.

Prošli su kroz trgovinu i ušli u kuhinju. Bila je vrlo lijepo uređena i Jubal se u njoj izvrsno osjećao.

I jelo je bilo izvrsno. Jubal nikad nije jeo nešto slično. Možda jedino

još u majčinoj kuhinji, ali to je bilo toliko davno. Već s jedanaest godina dospio je Indijancima. Tek tu je počela njegova prava životna škola. A u toj školi nije bilo vremena za sitne ljepote; sve se svodilo na surovost, na bespoštednu borbu za samoodržanje.

Kad su večerali, Doris mu počeo u potankosti pričati što se dogodilo nekad davno. Njena se priča vrlo malo razlikovala od šerifove.

— Jednog dana — pripovijedala je ona — grad, u kojem je Stedloe bio šerif, i u kojem se propio jer se nesretno zaljubio u mene, postao je i odviše zao. Neću opisivati sve one užase koje u jednoj jedinoj noći može počiniti gomila pijanih razbojnika. Bile su to takve grozote da su se do tada strpljivi građani napokon osjetili potpuno ugroženima. Osnovali su za nekoliko minuta četu za obranu grada, u koju su ušle i žene. Još prije svitanja očistili su grad s puškama u ruci. Moj muž ih je odlučno vodio. Najozloglašenije su objesili, sve bez ikakva suđenja. Tako su otjerali i pijanog šerifa i samo je malo trebalo da ga objese s ostalima. Ja sam tada na koljenima molila svog muža za milost. Podsjetila sam ga kako mu je jednom za vrijeme rata Emmet Stedloe spasio život. I tako se Jack Cayton pobrinuo da građani ne iskaže svoju srdžbu na šerifu, koji je po njihovu mišljenju potpuno zakazao.

Doris zastane. Onda duboko udahne i reče kratko:

— Nekoliko sati iza toga mog je muža ubio iz mraka nepoznati strijelac. Ljudi, koji su pošli u potjeru za njim i kojima je jedva izmaknuo, zapazili su da jaše na crnom konju, na kakvome je jahao Emmet

Stedloe kad su ga potjerali iz grada. I tako su neki ljudi, koji su ga pijanog čuli pričati o meni, počeli pričati da je Stedloe bio nesretno zaljubljen u mene pa je zato Jacka Caytona...

Doris Cayton nije mogla dalje. Glas joj je zakazao.

Jubal ustane, prošeće po kuhinji, a kad se smirio opet sjedne.

— Napustila sam grad — nastavi Doris. — Neko vrijeme bila sam kod svoje sestre u Denveru, ali nam neprestano mislila na Emmeta Stedloea. Ne, ja nikada nisam vjerovala da bi on mogao biti kriv za smrt Jacka Caytona. Čvrsto sam vjerovala da je on tako duboko pao jedino zbog svoje nesretne ljubavi prema meni. Dala sam ga tražiti preko agencije Pinkerton, jer nisam bila siromašna. Uskoro sam dobila prve vijesti o njemu. Radio je kao kauboj, neko vrijeme i kao vlakovođa i lovac na bizone. Iza toga je pratio novčane pošiljke. Na kraju je vodio jedan od plovećih brodova-zabavišta koji saobraćaju između Saint Louisa i obale. Vjerujem da tu nije loše zarađivao. No ubrzo iza toga je otkazao i opet postao kauboj. Nakon toga su se njegovi tragovi izgubili. Tek iduće godine saznala sam da je postao šerif u Trailtownu. Odmah sam došla ovamo i otvorila trgovinu, jer mi je nakon prvog susreta sa Stedloem postalo jasno kako treba pustiti da vrijeme učini svoje. Stvar se, naime, vrlo lako može razumjeti: Emmet je sada onakav kakav je svojedobno bio Jack Cayton. On želi izdržati, dokazati se, biti vjeran sebi, suprotstaviti se svim izazovima. Pa i to nije sve. Emmet Stedloe je namjerno u ovom gradu šerif. Ovdje je

MacKay, a Emmet vjeruje da je upravo on pucao iz zasjede u mog muža. Jubale, da li sada razumijete? Emmet uvijek iznova nasrće na MacKaya! On uvijek ponovno obuzdaje grad. On neprestano zatvara MacKayeve lokale za zabavu. Emmet draži i izaziva MacKaya, nadajući se da će ga ovaj kad-tad napasti.

Doris ušuti. Onda reče skoro gorako:

— Ja se bojim za njega. Volim ga više nego ikada. No on ne želi znati za to. Govori kako je on skrivio smrt Jacka Caytona a još nije našao njegova ubojicu. Kaže da jednom to nije uradio, a sada želi ići do kraja: boriti se za svoj grad koji još nije potpuno shvatio u kakvoj je opasnosti i kako strašno može postati ako njime zavlada banda razbojnika.

Prošetala je kuhinjom, onda je zastala pred stolom i pogledala Jubala.

— Možda je Jack Cayton doista bio takav, kakav je Stedloe sada. U svakom slučaju, Emmet vodi vrlo osamljenu bitku. Ja sam sretna što je našao pomoćnika. I zato vam zahvaljujem, Jubale. Ja ne znam što će se još zbiti, ali zahvaljujem vam.

Jubal se polako uspravi, uzme svoj šešir i pođe prema vratima.

— Vjerojatno je onda na neki način bio kriv — reče. — I on se sada želi iskupiti. Zato se i odriče vaše ljubavi, gospođo. Odriče se svega. On želi raščistiti s tim MacKayem. To razumijem. Mogu to dobro razumjeti, jer sam i sâm još jučer bio divlji, lakoumni i častohlepni mladić, koji se ne brine za druge nego u svemu traži korist za sebe.

No dobro! Ja sam uz Stedloea. Na mene može računati u svako doba.

Nakon tih riječi on se lako nakloni.

— Počastili ste me svojom iskrenošću i svojim povjerenjem, gospođo — reče. — Vrlo sam vam zahvalan...

Kad je izišao na sada već bučnu ulicu, opazi Emmeta Stedloea naslonjenog na zid.

— Ovdje je tvoja sačmarica, Jube — reče šerif. — Već je vrijeme da napravimo prvi krug gradom. Upravo sam se spremao pokucati da te izvučem...

Jubal uzme pušku i klimne glavom...

VIII

U prvom salunu ugledali su Willceya MacKaya. Sjedio je s poslovodnom svoje zatvorene plesne dvorane »Rajska ptica«.

Harry Garret je doveo sa sobom i revolveraša Larryja Craiga. Sjedili su za okruglim stolom u kutu, nedaleko drvenih stepenica što vode na prvi kat.

Trojica grubih i čvrstih muškaraca oštro su i nepomirljivo gledali šerifa.

— MacKay, je li ovdje sve u redu? — upita Emmet Stedloe varljivom blagošću.

Willcey MacKay napne svoje jako bikovsko tijelo.

Činilo se da će iduće sekunde skočiti, gurnuti stol u stranu i napasti šerifa.

Jubal Colville, koji je to promatrao sa strane, shvati da šerif po-

novno izaziva. Pa ipak, Jubal nije vjerovao da će se Wilcey MacKay dati isprovocirati i pristati na izravan sukob.

Wilcey MacKay odgovori suzdržano:

— U ovom salunu sve je u redu, šerife.

Glas mu je pri kraju zazvučao promuklije i krivim tonom, dok su mu se krajevi usana trznuli.

— Da možda ne lažete, MacKay? — upita Stedloe vidljivo ukočeno i nepokolebljivo.

MacKay s vidljivim naporom uzdahne.

Revolveraš Larry Craig naglo ustane i stane uza zid.

— Craig, zar ne možete mirno sjediti? — opomene ga šerif.

Mladić bijaše tamnokos, njegovan i lijep. Majka mu je jamačno bila Meksikanka. Doimao se vrlo opasno, temperamentno i odvažno.

Očito je od onih momaka koji prvo potegnu revolver a tek onda razmišljaju. A kako svoj revolver potežu vrlo brzo, ni kasnije im razmišljanje ne šteti.

— Moram vam prenijeti lijep pozdrav James Bella, šerife — reče revolveraš i leđeno se nasmije. — Bell će vas kad-tad udesiti.

Stedloe klimne i okrene se MacKayu.

— Poznajete li gradske odredbe što se odnose na igre na sreću, gospodine MacKay? — upita.

MacKay zadrhta a lice mu potamnje. Ipak se i ovaj put uspije svladati.

— Što želite time reći, šerife? — upita susprežući se.

— Član tri be tog propisa kaže da sve igraće stolove s vremena na vrijeme moraju pregledati stručnja-

ci — progundā Stedloe. — Moglo bi se dogoditi da koji od vaših stolova više ne odgovara propisima. Prijeti opasnost da, na primjer, neki od njih nije u ravnoteži. Zamislite da je netko u njih ugradio magnete...

— Stedloe! — zaurla MacKay i skoči. Već je napravio pokret kao da kani odgurnuti stol u stranu. Pa ipak se još jednom svlada. — Stedloe, nemaš pravo izmišljati sve te podvale — prosikta kroza zube.

— Ne radi se ni o kakvim podvalama, gospodine MacKay — odlučno će šerif. — Vi ste propustili pozvati dva zaprisegnuta stručnjaka iz Topeke. Zbog toga zatvaram vašu igračnicu sve dok stručnjaci pod prisegom ne pregledaju igraće stolove i odobre njihovu upotrebu. Ako se samo malo potrudite, cijeli se taj posao može obaviti za dva-tri dana. Dakle, gospodine MacKay, sada zatvorite igračnicu!

MacKay je drhtao cijelim tijelom. Svjetlucavi znoj obli mu lice. Na sljepoočicama mu debelo iskočiše žile.

— Ne dopustite da vas upropasti, Wilcey — reče njegov poslovođa Harry Garret. — On vam zatvara jedan lokal za drugim i samo čeka da izgubite živce.

Wilceyjeve grč u žilama polako popusti. Onda nekoliko puta snažno udahnu.

— Stedloe, ja ću od grada zatražiti odštetu. Prije ili kasnije gradsko zastupstvo će vas potjerati do vrata. I moji će vas momci potjerati kao što smo nekad... tamo...

Zamuknuo je, ali se Stedloe široko i hladno nasmijao. On odmahnu glavom i reče:

— MacKay, sve je sada drukčije nego onda, sve! Zar to još niste opa-

zili? Jack Cayton je tada bio sâm i lako ga je bilo nastrijeliti u mračnoj uličici. Ali ja nisam sâm. Netko pazi na moja leđa. Osim toga, onoga vašeg Billyja Stagemana čeka suđenje na kojem će se točno ustanoviti tko je iza njegovog pokušaja ubojstva.

On se okrene i dobaci preko ramena:

— Ako za idućega svog obilaska ne nađem igračnicu zatvorenom, zatvorit ću vam cijeli lokal.

Nakon tih riječi šerif polako iziđe na ulicu.

Oni unutra nijemo su gledali za njim.

A onda naglo počne svirati glazba. Muškarci pojuriše za djevojkama za ples, kojih je uvijek bilo premalo u odnosu na broj muškaraca. Svi su mahali crvenim papirićima koji su jamčili jedan ples s izabranom plesačicom.

Jubal je slijedio šerifa. Ubrzo su završili obilazak i vratili se u ured.

— Gospođa Doris Cayton ispričala mi je vašu povijest — reče Jubal Colville. — Prema tome znam točno o čemu se radi. Vi neprekidno izazivate MacKayja, u nadi da će on prije ili kasnije izgubiti nadzor nad sobom...

— Duboko vjerujem da će on prije ili kasnije postupiti nepromišljeno — reče Stedloe tvrdo. — Po svoj prilici uopće neću dugo čekati. A onda ću ga imati u šaci. Jube, nekad, u onom drugom gradu, ja nisam bio dobar šerif. Nisam bio dostojan te časti, nisam ispravno postupao. Nisam zaslužio nositi zvijezdu. Jack Cayton je od mene više očekivao. Ja sam ga gadno razočarao. Razočarao sam ga i time povrijedio nepisani zakon prijateljstva.

Sada pokušavam isplatiti tu krivnju, taj dug, najbolje kako znam. Želim pronaći ubojicu Jacka Caytona i predvesti ga sudu. Time želim skinuti svaku sumnju sa sebe, jer se tada pričalo...

On ušuti. Jubal promrmlja:

— Znam da ste nevini i uvjeren sam da vam zločinac neće pobjeći.

—O—

Te su noći još dva puta obišli grad, nadzirali njegove ulice i uličice, bučne lokale.

Dva puta je šerif na svoj osoran način izazivao svađu. Nekog su kockara — varalicu izbacili iz grada.

Igračnica u najvažnijem Mac Kayevom salunu bila je zatvorena.

Izvukli su nekog pijanca iz bunara, koji je na opće čuđenje ostao živ, dapače i neozlijeđen.

Jednu su djevojku za ples spasili iz ruku nasilnika i ovoga zatvorili.

U trenutku kad su prolazili kraj Mac Jordanova hotela, vlasnik i gradski zastupnik iziđe na ulicu i pozove ih:

— Upravo sam skuhaio svježu kavu. Ako želite popiti po šalicu...

Ušli su u hotel i krenuli za njim u kuhinju.

Bez riječi su posjedali i šutke ispijali vruću, jaku kavu.

Jubal Colville, koji se nadao da je Fee Jordan još budna, bijaše razočaran.

Tada Mac Jordan reče:

— Stedloe, niste li ponešto pretjerali s MacKayem?

Jubal opazi kako se uglovi šerifove brade naglo ukrutiše.

— Ne — reče odlučno — Nisam pretjerao s MacKayem. Nas ćemo se dvojica još čvršće uhvatiti ukoštac kad Billy Stageman prizna tko ga je potplatio da me pokuša ubiti.

Mac Jordan lako klimne.

— Gospodin MacKay je nagovijestio da će od grada zatražiti odštetu, jer ga šerif uništava svojevoljnim zabranama. Emmete, ja sam još uvijek na tvojoj strani i pokušat ću i ostalu dvojicu iz gradskog zastupstva zadržati na tvojoj strani... Jedino ne znam hoće li to biti moguće...

On zašuti s gorčinom.

— Trebalo bi pridobiti očeve obitelji. Razbijači, revolveraši i ostali nanose našem gradu velike štete, premda je istina da donose novac... A ostala dva gradska zastupnika su prije svega poslovni ljudi...

Stedloe ustane. Onda reče odlučnim glasom:

— Sve to više ne može dugo trajati. MacKay gubi istodobno i novac i ugled i živce. On mora vrlo brzo nešto učiniti. Pretpostavljam da je napokon shvatio kako ga želim ščepati za vrat. Vrlo brzo će učiniti nešto što će ga pokopati.

Šerif krene prema vratima.

— Kava je bila dobra. Iz muhe bi napravila pčelu... Hvala, Mac Jordanel...

Zastao je u predvorju i tu se zadržao sve dok mu se oči nisu navikle na tamu, kakva je vani.

Jubal ga je slijedio, a malo poslije izišao za njim na ulicu.

Grad je odzvanjao od vike, smijeha i tutnjave plesne glazbe. Veseljaci su i opet dosegli najvišu točku svojih uvijek istih orgija.

Jubal je zastao dok je šerif prelazio na zapadni nogostup kako bi krenuo prema sjevernom dijelu grada. Promatrajući ga, pitao se zašto Emmet Stedloe zbilja ne zna ni za kakav strah? Odasvud je mogla prasnuti puška, kao u onome dru-

gom gradu kad su na taj način ubili Jacka Caytona...

A onda je i sam polako krenuo za šerifom.

Uskoro su stigli do zadnjih kuća.

Kad je šerif zastao pred ulazom u kovačnicu, Jubal mu pristupi.

Ispod zaštitnog krova, pod kojim su kadikad čekali konji i gdje su stajali sanduci za hranu i posude za vodu, pomače se neka životinja. Neki je konj stajao u tami i spokojno mljeo zrna zob. Bio je osedlan.

Emmet Stedloe reče mirno:

— To je konj Jamesa Bella. Taj se razbojnik, dakle, unatoč zabrani vratio u grad. Zadržavao se negdje u okolici, kamo su mu glasnici Wilceyja MacKaya brzo mogli donositi gazdine naloge. Sada je vjerojatno zapovjedio da se vrati u grad. A to može značiti samo jedno: upravo me danas želi napasti!

Ušutio je, i njih dvojica su nekoliko sekundi bez riječi stajali kraj konja koji je i dalje mirno stajao u polumraku natkrivljena prostora.

Zatim šerif ponovno progovori, ovaj put neakvim grlenim glasom:

— Ako želiš odustati, mladiću iz planina, onda to učini sada odmah. Samo mi kaži i bit će sve u redu. Jer noćas će biti strašno!

Jubal reče sasvim jednostavno:

— Ja moram s vama, Emmete Stedloe. Ne mogu postupiti onako kako ste vi postupili kad je Jack Cayton bio još živ... Jer ako vas noćas ubiju, ja ću se cijelog života osjećati kriv, upravo onako kako ste se vi osjećali. Tako je to, šerife!

Emmet Stedloe je neko vrijeme šutio, a onda reče:

— Sam si izabrao, mladiću. Možda imaš pravo. No tko bi to znao? Samo ti jedno mogu reći: da tada

nisam bio tako strašno pijan, možda bih u zadnji tren prešao na stranu Jacka Caytona. A tada bi on možda ostao živ. Pa dobro!

Htio je krenuti. No Jubal ga povuče za rukav.

— Ja sam došao u grad da postanem razbojnik — reče. — A ispalo je drukčije. Za dva sam dana postao stariji za nekoliko godina. Sve je to sudbina. Ja sam potpuno zadovoljan.

Zatim krene za šerifom natrag u grad. Došlo je vrijeme zadnjeg obilaska.

Grad je jednostavno tutnjio od raskalašenosti.

U prvom salunu dvadesetak je pijanih momaka valjalo bačve piva nogostupom oko kuće.

Tri su momka već bila razlila prvu bačvu i istakali pjenušavo pivo u korito za napajanje, pred kojim je stajao dugi niz konja.

— Neka se i naši konjiči vesele i zaplešu! — urlali su.

Iz saluna iziđe vlasnik s nekoliko pomoćnika. U tren oka prebrojiše bačve i vlasnik zatraži od momaka četiri stotine dolara. U međuvremenu je opazio šerifa pa poviče:

— Razvalili su mi skladište i ukrali četiri bačve piva. Zahtijevam da to platite! Hej, šerife, dođite ovamo i pobrinite se za red.

Malo se zagrcnuo od bijesa, a onda poče još jače vikati:

— Ti ludaci! Htjeli su moje prvo-razredno pivo dati svojim bijednim kljusinama! To mora biti kažnjeno! Te budale...

Dalje nije dospio. Kauboj koji je stajao kraj njega obori ga s nogu jednim udarcem.

U roku od svega tri sekunde čuvari, izbacivači i drugi prijatelji i

pomoćnici vlasnika bara zapodjenu-li su s kaubojima žestoku tučnjavu.

Šerif nije puno razmišljao; nije mu ni na kraj pameti bila vlastita sigurnost, već se odmah umiješao.

Jubal, koji je cijeloga svog vijeka živio surovo i bezobzirno, umiješao se protiv svoje volje. Vidio je kako šerif, koji se tukao usred gomile, ide prema zidu kuće i opet se vraća. Probijao se kroz razularenu gomilu udarajući lijevo i desno. Kretao se izvanredno brzo, dohvaćao ljude ne bi li ih rastavio, i nije štedio ni jednu stranu. Htio je zaustaviti tučnjavu prije no što postane opasnije, te ljudi potegnu noževe i revolvare, prije nego počnu padati mrtvi...

Već je desetak njih oborio na zemlju.

Odjednom se i jedna i druga zaraćena strana počnu povlačiti. Sad su svi gledali što radi šerif.

Neki divlji glas zaurla:

— Gledajte šerifa! Izmlatite šerifa!

Ali prije no što su se svi zajedno bacili na Emmeta, Jubal uluči svoju priliku.

On podigne sačmaricu u zrak i ispali jednu cijev svoje strašne puške. Topovski prasak nitko nije mogao prečuti.

Jubal odmah oštro poviče:

— Imam još jednu cijev punu. Hoće li netko probati?

Šerif iskoristi trenutnu neodlučnost gomile, te se počne hitro iz sredine probijati u stranu. Uskoro dopiše do zida kuće iza njihovih leđa.

— Ovo ti je bilo izvrsno, Jubale! — reče Stedloe. — Hajde, momci! Odmah napustite grad! Brzo u sedla! Van iz Trailtowna. I...

Dalje nije stigao.

Desno iza Jubala, iz tamne uličice odjeknu pucanj. Jubal je još dospio vidjeti kako je metak šerifa čvrsto bacio prema zidu kuće.

Onda su grunuli šerifovi koltovi. Hitac po hitac zapucavao je šerif u uličicu. I Jubal je želio zapucati, ali tada je rekao sam sebi da je razdaljina prevelika za sačmaricu, tim više što su joj cijevi podrezane.

Osim toga Jubal je vjerovao da mora imati barem jednu punu cijev za slučaj potjere.

U taj mah iz uličice istetura samo jedan čovjek. Jedan čovjek s jednom puškom. On se polako spušta na koljena i prisloni kundak puške uz obraz.

Ali nije dospio opaliti. Prevali se u stranu, u prašinu kolnika.

Bio je to James Bell, revolveraš Wilceyja MacKaya, kojeg je Stedloe istjerao iz grada, koji je trebao dotući Jubala pred salunom i čijeg su konja pronašli u dvorištu kovačnice.

Došao je u grad s namjerom da ubije šerifa.

A uspjelo mu je samo da ga rani.

Jubal pogleda prema Stedloeu i odahne kad ga opazi na nogama. No nije mu izmaklo da se šerif s mukom naslanja na zid i da se svim silama bori protiv slabosti.

Jubalov glas odjekne snažno i s jasnim prizvukom bijesa:

— Van iz grada! Van iz grada! Van s vama, huljama! A salun će biti zatvoren. Zatvorite salun!

Bilo je tiho. Jedni su se ljudi razilazili, drugi su prilazili promatrajući šerifa. Bilo je među njima građana i stranaca. Zabrinuto su gledali kako se šerif lijevom rukom hvata postrance i kako teško hvata zrak.

A on je točno čuo Jubalove riječi. Naglo se odmakne od zida i sada se činilo da uopće nije ranjen. Glas mu je na početku zvučao prigušeno, no onda je postajao sve jači i silovitiji:

— Zar niste čuli? Zabranjujem vam da dalje ostajete u gradu! Hoćete li da vas sve potrpam u zatvor? Naprijed! Van iz grada!

Vlasniku saluna i njegovim ljudima zapovijedi:

— Salun se zatvara na tri tjedna!

— Do vraga, a zašto? — zagundava vlasnik. — Mene su pokrali. I zašto da sada ja budem kažnjen zbog toga?

— Zato što niste držali svoje pivske bačve na sigurnom mjestu, a i zato što ste viknuli: »Pogledajte šerifa! Izmlatite šerifa!« Eto, zato, gospodine Shaps! A budete li zucnuli još jednu jedinu riječ, zatvorit ću vas zbog nagovaranja na nered u gradu. Dok sam ja ovdje smirivao ljude, revolverašu se pružila izvrsna prilika da zapuca u mene! Želite li još nešto reći?

— Ne — reče ovaj i mahne svojim ljudima. — Hajde, momci! Zatvaramo!

Kauboji su se spuštениh glava spremali na odlazak iz grada. Ošamućene su podizali iz prašine i posjedali ih na konje. Pijane bi samo prebacili preko sedla.

Na kraju su odjahali.

Preostali građani znatiželjno su promatrali ranjenog šerifa.

No to je već bio drugi čovjek. Snaga mu se vratila u tijelo i on više nije pokazivao znakove slabosti.

Odlučno se pokrene i prokrči put kroz masu znatiželjnika.

Zastade pred napadačem što je nepokretan ležao u prašini. Upravo ga je pregledavao liječnik dr Oliver Baylov.

Liječnik ustade i progovori šerifu:

— Tri puta ste ga pogodili, šerife — reče — A jedan od tri metka bio je smrtonosan... Ali što je s vama. Stedloe? Pa vi ste ranjeni!

— Samo ogrebotina, Doc — promrmlja Stedloe. — Moram nastaviti obilaziti grad...

Glas mu je bio opor i hladan i odzvanjao nekom opasnom unutrašnjom snagom.

Gotovo vikne okupljenim građanima:

— Odnosite ga! — reče. Pri tom je, dakako, mislio na Jamesa Bella.

Onda se okrenu i pođe.*

Jubal ga je slijedio, osjećajući kako u njemu raste zabrinutost.

Jer on nije vjerovao da je šerifa metak samo okrznuo, kako je ovaj ustvrdio. Oštro ga je promatrao, ali pri tom nije zapustio ni svoj zadatak. Dobro je pazio da se odnekle ne pojavi nova opasnost.

Ovaj put su obilazak završili mnogo brže nego inače. Stedloe uopće nije ulazio u manje lokale. I u one najveće bi ušao samo dva-tri koraka i upozorio na propise o javnom redu.

Nitko se nije bunio protiv njegovih prigovora. Te mu se noći nisu suprotstavljali ni najbezobzirniji momci.

Nalme, već se od usta do usta i od saluna do saluna proširila vijest da je šerif ustrijelio Jamesa Bella, premda ga je ovaj prvi napao iz zasede u tamnoj uličici.

Ne, Emmet Stedloe noćas više neće imati neprilika.

Stigli su do Jordanova hotela, što je značilo da se vraćaju.

Ubrzo su se našli nasuprot trgovine Doris Cayton.

U isti mah polako se otvore vrata.

Jubal, koji je opet slijedio Stedloea u određenom razmaku, opazi da šerif zastaje.

Iz trgovine iziđe žena.

Emmet Stedloe se okrene prema njoj, siđe s nogostupa i pođe kroz prašinu kolnika.

Odjednom je samome sebi postao previše težak. Već je jedva vukao noge za sobom...

Jubal shvati što se događa pa iz sve snage potrči. Dospio je do njega kad je Stedloe stigao do Doris Cayton, teturajući se uhvatio za nju i rekao:

— Malo prije su iz tamne ulice pucali u mene... iz puške... Dobio sam ono što je nekada Jack do...

Više nije mogao govoriti i bio bi pao na koljena da ga Jubal nije uhvatio za ramena.

— Brzo Doris — reče Jubal uzne-mireno. — Brže s njim unutra!

Doris se odmah pokrene, jer je shvatila o čemu se radi. I tako su ranjenog šerifa unijeli unutra prije nego je to netko dospio opaziti.

— Brzo u moju spavaću sobu, u moj krevet!

Doris je to jedva izgovorila, toliko se trudila da Jubalu pomogne. A kad su Stedloea položili na krevet i skinuli mu kaput, oboje su se zaprepastili. Košulja i vesta bile su mu pune krvi. I cijela lijeva strana bijaše okrvavljena, sve do u lijevu čizmu.

Emmet Stedloe otvori oči.

— Rebro — reče muklo. — Bit će da se tane odbilo od rebra. Previjte me i pustite da se odmorim. Nemoj-

te dovođiti liječnika! Nitko u gradu ne smije znati da sam teško ranjen. Nitko ne smije...

Tada izgubi svijest.

Doris i Jubal su ga razodjenuli i tako oslobodili ranu. Još uvijek je krvarila. Sada je bilo očito da se metak zbilja odbio od njegovog rebra. Rebro je doduše bilo slomljeno, ali je metak prouzročio samo manju ranu u mesu. Bila je bolna i jako je krvarila, ali jamačno nije bila i po život opasna.

Šerif je ipak izgubio mnogo krvi i zato je izgubio i svijest.

— o —

Prije no što je svanulo, Doris i Jubal učinili su što su mogli. Nisu ga lošije previli nego što bi to učinio liječnik.

Stedloe je ležao posve mirno i opušteno na krevetu Doris Cayton.

Jubal je promatrao ženu koja je sada sjedila na rubu postelje i stiskala ruke. Koliko joj je sada lakše, kako je sretna, zahvalna, puna nade.

Jer Stedloe živi. Nije prošao kao Jack Cayton. On je preživio podmučki napad.

I Jubal je zahvalan. Jasno to osjeća — on je duhovno vrlo povezan s to dvoje ljudi, s Emmetom i s Doris. On želi da oni napokon nađu spokojstvo.

A onda je počeo misliti o sebi i užasnua se.

Sjetio se Slaterovih, koji će jednog dana banuti da osвете brata. Što će biti ako Slaterovi dođu već sutra? Nesumnjivo je da će Stedloe tada ležati bolestan u postelji. On, Jubal morat će se, dakle, sam uhvatiti ukoštac sa Slaterovima. Pogodbu koju je sklopio sa šerifom, ovaj neće moći izvršiti.

On, Jubal, pomogao je Stedloeu vjerno i revno. Ali hoće li Stedloe biti u stanju pomoći njemu, ako se sutra ili prekosutra u gradu pojave Slaterovi?

Jubal Colville osjeti kako u njemu raste strah.

Doris Cayton se prene. Ustala je i rekla Jubalu:

— Hvala vam, Jubale, Smijem li vam ponuditi doručak?...

— Hvala! Ne! — reče on pomalo žestoko i pođe prema vratima.

Žurno je izišao iz trgovine. U desnoj ruci držao je ponovno napunjenu sačmaricu.

Vani na ulici sve je bilo tiho i nekako pusto.

Nije otišao u hotel premda je već svanjivalo.

Krenuo je do gradskog zatvora i oprezno ušao u ured.

IX

I u uredu i u zatvoru sve je bilo u redu. Nitko u međuvremenu nije pokušao osloboditi zatvorenike.

Jubal priđe vratima ćelije Billyja Stagemana i proviri kroz rešetke. Zatvorenik je bio budan.

Jubal pođe do daske na kojoj su visjeli ključevi i otvori ćeliju. Kad je ušao u nju, Stageman bez riječi sjedne na svoju drvenu klupu. Pod slabom rasvjetom petrolejke što je visjela pokraj vrata, Jubal ugleda nemirne zatvorenikove oči.

— Što želite? — upita Billy Stageman naglo.

U susjednim ćelijama probudiše se spavači.

Netko reče gorko:

— Zar ni ovdje ne mogu mirno spavati? Bar bi u zatvoru čovjek morao imati mira!

Jubal pak odgovori Billyju Stagemanu:

— I opet su htjeli ubiti Emmeta Stedloea. Netko ga se u ovom gradu toliko boji da misli jedino na njegovu smrt. No i opet nije uspjele, a čovjek koji je pucao u Stedloea, leži mrtav: Stedloe ga je pogodio s tri metka, i to s dvadeset metara razdaljine u mraku. Budući da je mrtav, ne može odati tko mu je dao nalog. Ali ti, Billy Stagemane, nisi mrtav. No uskoro bi to lako mogao postati. Progovori napokon, ti mali nitkove! Govori! Želim znati tko ti je dao nalog...

Zastao je, jer je Billy Stageman neočekivano počeo jecati.

Isprva Jubal uopće nije mogao razumjeti njegove riječi. Tek su mu postupno postale razumljivije.

— ... ubiti me! Da, oni će me ubiti ako išta odam. Ali ja nisam budala. Dozivat ću u pomoć tako da će se cijeli grad razbuditi i...

Jubal Colville više se nije mogao svladati. Odjednom je iz njega provalio bijes i on je udario jednom, dva puta. Stageman je počeo urlati i dozivati u pomoć.

Zatvorenici u susjednim ćelijama se uznemirše.

Shipoway-Johnny ljutitim glasom upita kroz viku:

— Do vraga, što se to ovdje događa? Mi želimo svoj mir! Mir! Mir!

Jubal mu ne odgovori. Već mu je bilo žao što je izgubio živce i udario zatvorenika.

Naglo je izišao iz ćelije. Zaključao ju je i vratio se u ured. Tu je sjeo iza šerifova starog pisaoćeg stola.

Osjećao se cijelim tijelom vrlo umorno i iscrpljeno.

Lagano se trgnuo kad je Windy Brown, pisar i zatvorski čuvar ušao u ured sav zadihan. Zabrinuto je upitao:

— Što je sa šerifom? Cijeli grad priča da ga je James Bell ranio. U hotelu ga nema. Trgovina Doris Cayton je zatvorena. Ona inače vrlo rano ujutro otvara radnju. Mladicu, što je sa šerifom?

— Leži u postelji gospođe Cayton i gotovo je izgubio svu krv, djede — reče Jubal Colville gorko. — Prvo je morao ponosno obaviti zadnji krug svog obilaska prije nego je dopustio da ga previjemo. Za to vrijeme krv mu je tekla u čizmu. Ključnuo je. Ovaj grad trenutno nema šerifa. A čim to sazna divlja banda Wildeyja MacKaya, najurit će me do vraga. Jer ja nisam Emmet Stedloe. Ja sam samo momak s planina, kauboj i skitnica.

Stari Windy Brown ga pogleda, skine šešir i obriše rukom čelavu glavu.

— Ti si u redu, momče — reče srdačno. Zatim pođe prema svome pisaćem stolu uz prozor, pokraj regala za spise. Tamo je sjeo a onda se okrenuo zajedno sa stolicom i upitao:

— A što ćeš sada ti, Jubale? — Što ćeš uraditi kad dođu Slaterova braća? Momče, ja ću te shvatiti ako što prije odeš odavde.

Jubal ustane i pođe prema vratima. Tamo malo zastane, pogledavši starog Windyja Browna.

— Sjedio sam ovdje i razmišljao o tome — reče. — Bilo bi lako pobjeći, vrlo lako! Mogao bih u roku od pet minuta napustiti grad i bilo

kamo nestati. Ali time ništa ne bih riješio.

Nakon tih riječi izađe u novo jutro, koje je tog dana bilo tmurno i vlažno. Magla se nadvila nad grad šireći po njemu vlagu.

Jubal uđe u hotel i pođe u svoju sobu.

Zaključao je vrata iznutra, ostavio ključ u njima, a zatim dovikao naslon stolice ispod kvake.

Skinuo je čizme, otkopčao pojas s oružjem, izvadio kolt i legao na krevet.

Sada, kad je odlučio da neće bježati, u jednom je trenu mirno zaspa.

— o —

Probudio se u podne. Vani je padala kiša tako jako kao da ne kani prestati.

Jubal priđe prozoru i zagleda se kroz njega.

Glavna ulica Trailtowna još je uvijek djelovala pusto i izumrlo, samo su ispred obližnjeg saluna stajala tri osedlana konja, kakva jašu goniči stada.

Jubal letimično pogleda životinje, jer konji u takvu gradu nisu nikakva izuzetna pojava. Izađe iz sobe i osjeti silnu glad.

Bilo je podne, a on od sinoć nije ništa jeo.

Krene ravno prema blagovaonici iz koje je upravo izlazio zadnji gost.

Crni poslužitelj preuzme Jubalovu narudžbu. Ali jelo nije donio on, nego Fee Jordan. Jubalovoj narudžbi pridodala je veliku šalicu kave.

Posložila je tanjure, šalicu i jedači pribor po stolu, a onda sjela uz mladića, jer je i za sebe donijela šalicu.

Neko ga je vrijeme nijemo promatrao, a onda progovori:

— Jubale, ostajete li?

— Razmislio sam o tome — reče on. — Razumljivo da ostajem.

— Ali... — započne Fee.

U toj mah netko nahrupi na hotelska vrata. Jubal i djevojka mogli su to jasno čuti kroz hodnik koji je blagovaonicu povezivao s predvorjem hotela.

Čovjek koji utrčao u predvorje dovoljno je glasno zapitao:

— Mac Jordane, gdje je taj Jubal Colville?

— U blagovaonici, Fred Petterse! Ali što je s tobom da si tako uzbuđen?

— Pakao je počeo! — reče čovjek i pojuri kroz hodnik, otkrije Jubala Colvillea za stolom u uglu, zastane i podigne ruku kao da traži osobitu pozornost za ono što želi reći.

— Bio sam tamo, u salunu. Zna te, ja sam stolar. Trebalo je povećati podijum na kojem svira kapela... Bio sam, dakle, tamo u salunu i uzimao mjeru. A onda su došla tri jahača, žedna i pokisla. Naručili su viski i nešto hladne hrane. Raspitivali su se za Jimmyja Slatera... Barman im je rekao da je ovaj na žalost mrtav i pitao što bi htjeli od njega... Jahači su malo pošutjeli, pogledali su barmana, pogledavali su jedan drugoga, a tada jedan od njih reče: »Ja sam Frank Slater. A ono je Brack Slater. Mi smo braća Jimmyja Slatera. Od čega je umro naš dobri brat Jimmy?« Barman im je rekao... Onda je iz svoje sobe izašao Wilcey MacKay i upoznao se sa Slaterima. Treći čovjek bio je neki njihov prijatelj ili ortak. Stigli su na čelu svojih goniča koji su ostali negdje u okolici. Rekli su još da su sa svojim stadom još prije kiše stigli preko Cimarrona. Ja nisam da-

lje slušao. Mislio sam kako mi je dužnost da odmah vas obavijestim, Jubale Colville. Došao sam vas opomenuti, jer nakon svega što sam u sebi sračunao, Slaterovi će vas ubrzo potražiti.

Stolar ušuti od napora i uzbuđenja. Bio je to sijedi i mršavi starac, jedan od onih obrtnika i građana koji su grad nastanili još dok se zvao Camp Lodge i nije bio ništa drugo do malo trgovačko naselje.

Sada je došao opomenuti Jubala, ali se na kraju preplašio vlastite hrabrosti kao i toga što se uopće opredijelio. Žurno se okrene i brzo izađe iz blagovaonice.

Mac Jordan, Fee i Jubal dođu sami.

Začudo, Jubal je sjedio potpuno mirno. Zatim podigne šalicu i ispije kavu. Pa ipak, nije mogao sakriti da ga ispunja užas od kojeg mu blijedi lice.

Kad je odložio šalicu, učinio je to naglo i nespretno. Sa čuđenjem opazi da mu je uho šalice ostalo između palca i kažiprsta. Pogleda ga, pa ga spusti u šalicu.

Onda je ustao, promotrio starog čovjeka i djevojku i rekao prkosno:

— Da, svakako... Bojim se... Kako ne bih...

Zaobiđe stol i priđe jednom od tri prozora, koliko ih već ima u blagovaonici. Trenutak je gledao kišu, a zatim mu pogled odluta preko ceste, prema salunu. Tamo su još uvijek stajala ona tri konja, ali njihovim jahačima ni traga.

Djevojka i starac znatiželjno su promatrali mladog pomoćnika šerifa. Odjednom su opazili kako vršcima prstiju lijeve ruke lako dodiruje držak revolvera.

— Tako je to, dakle — promrm-lja Jubal muklo. — Braća Jimmyja Slatera su, dakle, stigla! Tek sada su doznali da sam im ubio brata. I što će uraditi?

— Ne postoji o tome nikakva sumnja, Jubale — reče Mac Jordan gorko. — To su nasilnici. Brack Slater je jednom u Lautyju ustrijelio nekog čovjeka samo zato što je ovaj nehotice gurnuo njegovu čašu piva. Kažem vam, gadni su to ljudi. Vjerojatno su svog brata držali ovdje u Trailtownu da im priprema razbojničke poslove, a sad su ovamo stigli sa stadom koje su vjerojatno negdje ukrali. Jimmy je mrtav, i možda oni bez njega ne mogu naći kupca. Ne vjerujem da će propustiti da se osvete.

— Ako se ne varam — prozbori Jubal — u Kansasu su za njima raspisali potjernicu...

— Točno! Zato oni svraćaju uglavnom samo u gradove u kojima nema šerifa. Ovdje su učinili iznimku jedino zbog svog brata, odnosno poslova. Osim toga, po svoj prilici su vjerovali da im Emmet Stedloe ne može mnogo zasmetati. Doduše, mogao bi telegrafski zatražiti pomoć konjice, ali ova ne stiže prije no što guverner da dopuštenje, a to kadikad dugo traje. Što se pak tiče tebe... Ova je kiša vrlo jaka. Nema čovjeka koji bi po takvu vremenu mogao slijediti tragove. Uzmi svog konja i nestani. U hotelskoj staji imamo dva konja...

— Ne!... odgovori Jubal mirno.

Polako se okrene i pođe prema vratima što vode na ulicu.

Djevojka ne izdrža. Naglo ustane sa stolice, pođe za njim i uhvati ga za ruku.

— Jubale — reče.

— Ne mogu bježati — reče. — Ja sam ovdje pomoćnik šerifa. Stedloe se oslanja na mene. Ne mogu ga napustiti u najtežem trenutku. Ne želim učiniti grešku kakvu je on jednom napravio. Ako sada pobjegnem, nikada neću naći svoj mir. U tom slučaju prezreo bih zakon kojeg se mora pridržavati svaki muškarac. To je...

— Znam, Jubale — reče Fee Jordan. — Svaki čovjek, muškarac ili žena, ima svoju čast. Ona je njegov zakon po kome mora živjeti.

Tada ispusti njegovu ruku.

Jubal u njenim tamnim očima opazi izraz žalosti i sućut.

— O, Jubale — prošapće Fee. — Zašto ste se morali uplesti u tako nešto? Zašto niste ostali u svojim planinama?

— Eto, spustio sam se u Trailtown i sada sam pred dva neriješena problema. Rado bih da se Emmet Stedloe i Doris Cayton uzmu, a htio bih također da ja izdržim ova iskušenja.

Odmah nakon toga on izađe iz blagovaonice.

Kad se našao na nogostupu, vjetar ga zaspe kišom. Jubal okrene nadesno.

Uskoro iza tog sa stiže preko puta saluna u kojemu su razbojnička braća. Tu se zaustavi pod izbačenim krovom i počne promatrati tri konja. Bili su privezani malo post-rance, tako ih je od kiše štitio izbačeni kat saluna.

Preko puta netko udari u pomična vrata. Izađe jedan od službenika Wilceya MacKaya, pogleda Jubala pa se vrati u salon.

Jubal je čekao, a u glavi mu se rojilo tisuću misli, sve između straha i bijesne hrabrosti, između div-

ljeg očajanja što teži za sigurnošću i potisnutog zadovoljstva borbe.

Na kraju je ipak ostala čista želja: suprotstaviti se nepravdi i nasilju i ono što je neizmjenjivo ostaviti za sobom.

No Jubal Colville je čekao uzalud. Nakon što je plašljivi službenik šmugnuo natrag u salon, nekoliko se glava navirilo iza pomičnih vrata što dopiru do ramena.

Ali Slaterovi nisu izlazili.

Jubal Colville uzdahne.

Odgodili su svoj nastup, pomisli. Pa kada će onda napasti? Za pet minuta, za jedan sat? Ili tijekom noći, kad bude obilazio grad? Možda ujutro? Kada?

Htio se okrenuti i odjuriti, ali se prisili da pričeka još koju minutu. Tek tada se okrene i pođe polako dalje.

Kad je stigao pred trgovinu Doris Cayton, opet se zaustavi.

Silno je želio poći prijeko i porazgovarati sa Stedloeom i s Doris, ali samo odmahne glavom i ode dalje.

Čemu, mislio je. Emmet Stedloe ne može mi ni na koji način pomoći. On bi to učinio da nije ranjen i da ne mora ležati u krevetu. Nema smisla da ga opterećujem svojim brigama.

S tim mislima stiže u ured i s unutrašnje se strane nasloni na vrata.

Ugleda Windyja Browna i nekog stranca koji je sjedio kraj staroga.

Windy je upravo ispunjavao neki obrazac. Na trenutak je prekinuo posao i pokretom glave pokazao na stranca:

— To je pomoćnik šerifa Tab Hunter iz Topeka. Poslali su ga odmah vlakom ovamo, čim su primili brzojav našeg suca. Tab Hunter

treba odvesti onog Billyja Stagema-
na što je pokušao ubiti našeg šerifa.
Ja upravo ispunjavam potrebne
papire.

Izgovorivši to, pisar spusti glavu
i nastavi pisati.

Tab Hunter bio je velik, jak i pla-
vokos. Nosio je bradicu i bio kakve
četiri godine stariji od Jubala.

On klimne Jubalu.

— Gadno vrijeme — reče. — I
grad vam je gadan. Zašto ovdje ne
sastavite neopredijeljenu porotu
kako bi vaš sudac mogao donositi
sve presude? Shvatite me, ljudi! Tri-
naest sati vozio sam se vlakom. A
vlak za Topeku kreće oдавде tek
kasno u noć. Što da radim do tada?

— Dobro se ispavajte — reče Ju-
bal suho. — Noću ćete morati bdje-
ti, jer bi se moglo dogoditi da vam
revolveraši pokušaju preoteti zat-
vorenika, ako ne ovdje a onda ne-
gdje putem. On je, naime, po nečijem
nagovoru pokušao ubiti šerifa. Vje-
rujete li da će taj dopustiti da Billy
Stageman na sudu u glavnom gra-
du kaže istinu? Trebalo je da poš-
lju ne samo vas, Tab Huntere, nego
još najmanje trojicu!

— To bi bilo preskupo: tri putne
karte i tri dnevnice! No ja vam obe-
ćavam da neću baš tako lako dati
iz ruku zatvorenika. Napokon, radi
se i o mojoj taštini. Pripazit ću ja.

I čovjek se široko nasmijao.

Jubal klimne gorko. Zatim krene
u prostoriju sa ćelijama i pogleda
Billyja Stagemana. Nešto je vrijeme
šutio a onda reče:

— Čovjek za kog si radio, vjero-
jatno će poslati svoje ljude da te
ubiju — reče grubo. — Ili možda
vjeruješ da kani riskirati i pustiti
te da u Topeki, daleko od njega,
kažeš istinu i tako dobiješ manju

kaznu? Vjeruješ li u to zaista?
Samo bi budala mogla u to vjerova-
ti! A znaj još i ovo: samo je jedan
čovjek stigao iz Topeke, jedan jedi-
ni! Kako da te on zaštititi?

Jubal priđe bliže vratima s rešet-
kama i šapne silovito:

— Tko ti je zapovijedio da ubiješ
šerifa? Možda Wilcey MacKay? Od-
govori! Reci tko ti dao taj prokleti
nalog? Izjavi to u zapisnik i potpiši,
pa ćeš biti spašen!

Billy Stageman skoči. Udarao se
objema šakama po sljepoočicama i
vikao:

— Nisam lud! Pa nisam lud! Ne
mogu piliti granu na kojoj sjedim.
Samo čekaj, ti vražja skitnico u sed-
lu! Samo čekaj, ti lajavče koji bi se
htio igrati šerifa. Ti ćeš uskoro...

On naglo ušuti, stisne usnice i
vrati se na svoju drvenu klupu.
Legao je na nju potrbuške i sakrio
lice među ispružene i prekrizene
ruke.

Jubal se vrati u ured i sjedne za
pisači stol. Pomoćnik šerifa iz Tope-
ke ležao je na poljskom krevetu u
kutu i već čvrsto spavao.

— Današnja mladež nije izdržlji-
va — reče Windy gorko. — Prije, u
moje vrijeme svi su mlađi momci
bili snažni i otporni. Jednom sam
tako jahao s Billom Pecosom, dok
je još bio u najboljim godinama.
Umjesto duhana šmrkali smo barut,
a kad bismo ga stavili u nos, pripa-
li bismo šibicu ispod nosa. No, to je
bio osjećaj... ah! Ne možeš zamisliti
kako se od toga razbistri glava!

On sažalno pogleda Jubala koji
nije znao prikriti zabrinuti izraz
lica.

— Što je s tobom, moj mladiću?
— upita s iskrenim zanimanjem.
— Slateri su u gradu — odgovori Jubal.

X

Stari Windy Brown sjedio je neko vrijeme tiho i ne mičući se. Razmišljao je. A onda se pomakne, još uvijek tih, podigne ruku i njome protrlja čelavu glavu.

— I tako su ranili šerifa — reče s gorčinom. — Slateri su u gradu, a ti si, momče, sam...

On ustane i pođe do stalka za puške, izvuče jednu sačmaricu i krene prema pretincu u kojem su bile patrone. Tada napuni pušku.

— Što to znači, Windy! — upita Jubal.

— Razumije se, ja ću ti pomoći, moj mladiću — reče stari Windy. — I vjeruj mi da se puškom još vrlo dobro služim. Preuzimam na sebe jednog od dvojice Slatera.

Doimao se vrlo borbeno i nabusito, otprilike kao neki stari mačak. Ipak on bijaše vrlo star i polagan. Ni oči ga više nisu služile.

Jubal se dobrodušno osmjehnu. Potom mu se u srcu javi osjećaj duboke zahvalnosti.

Ipak reče oštro i oporo:

— To više nije za tebe, djede! Ne, to nikako više nije za tebe.

Priđe starcu i izvuče mu iz ruku pušku.

— Ne, Windy, tvoje je vrijeme već odavno prošlo — reče trpkoo. — Prije bih te zatvorio u čeliju nego dopustio Slaterima da te ubiju.

Vrati pušku u stalak, izvađivši prije toga metke.

Nakon toga priđe poljskom krevetu na kojemu je spavao pomoćnik šerifa iz Topeke. Prodrma ga da se razbudi.

Čovjek pospano progunda:

— Što je? Čovječe, ja se moram ispavati kako bi bio svjež! Zašto ste me probudili?

Jubal mu reče mirnim glasom:

— Brack i Frank Slater, mislim zloglasna braća Slater... da li je i u Kansasu za njima raspisana potjernica?

Pomoćnik šerifa iz Topeke nije morao dugo premišljati. On odgovori, sada već manje pospano:

— Slateri? O nebesa! Samo se po sebi razumije da je i u Kansasu, zbog raznih prijevara, za njima raspisana potjernica. Dapače, s nagradom!

Netom je to izrekao, posve se razbudi. Jednim trzajem sjedne na krevet. Ukoči se od iznenađenje kao svijeća. Onda pomalo nepovjerljivo zapita:

— Zašto me ispitujete o Slaterima, pomoćniče šerifa?

— Oni su ovdje u gradu — reče Jubal mirno, kao da govori o kakvoj beznačajnosti.

Pomoćnik šerifa iz Topeke ulijevao je poštovanje: bio je kao stvoren za posao takve vrsti.

No sada, kad je dočuo da su Slateri u Trailtownu, opet se ispruži na krevetu, sastavi ruke na trbuhu i stade vrtjeti palčevima.

— Šerife — reče Jubalu — ako uspijete sakupiti dvadesetak odlučnih ljudi, onda ću pokušati Slaterima staviti lisičine. Ako pak nešto takvo ne možete učiniti, onda me ostavite da spavam na miru.

Rekavši to prestane vrtjeti palčevima, ali zato sklopi oči.

Jubal je širom otvorenih očiju gledao u njega. U njegovu neobičnom pogledu miješali su se prijezir, znatiželja i gorčina.

— Hej, pa vi ste ipak šerif — reče on Tab Hunteru iz Topeke. — Meni je potrebna pomoć. Slateri su ovdje jer sam im ja ubio mlađeg brata...

— Žalim vas — promrmlja Tab Hunter. — Ja vam doista ne mogu pomoći. Moj je zadatak da toga Billyja Stagemana dopremim u Topeku. Ni o čemu drugome nije bilo riječi.

— Pa lijepo — reče Jubal. — Ako vi tako mislite, onda ja od vas i ne bih želio kakvu pomoć, šerife!

Ovaj opet sjedne.

— Ti još moraš puno toga naučiti, moj mladiću — reče grubo. — Ja ovom svijetu ne bih nimalo pomogao da se dam ustrijeliti. Slateri bi učinili upravo to! Svi bi ljudi tada kazali: Oh, ta budala iz Topeke! Kako je mogao biti tako lud pa i pomisliti da će Slateri strpati u zatvor. Morao je znati da to netko može uraditi jedino s četom čvrstih momaka... Tako bi cijeli svijet govorio. Šerife, ako vas doista Slateri traže, odjašite daleko, daleko odavde.

Jubal ništa ne odgovori.

No on je upravo tog trenutka odlučio. Bila je to odluka očajnika. Pa i bio je na neki način očajnik, jer je vjerovao da za njega nema drugog izlaza.

Ponovno je zgrabio pušku iz stalka.

— Što ćeš sada?

— Više neću čekati da Slateri napadnu kad njima bude odgovara-

lo — reče Jubal. — I neću dopustiti da me navuku na borbu revolverima. Poći ću u salun sa stražnje strane i pozvati ih da se predaju. Uхватiti ću ih i sprovesti u Topeku. Tabe Hunteru, znajte da nećete putovati sami s Billyjem Stagemanom. I ja ću krenuti s vama... vodeći Slatera. A što će zbog toga ovaj grad dvije ili tri noći biti bez šerifa, to je, čini se, manje važno...

Windy Brown buljio je u njega kao da vidi ludaka.

Pomoćnik šerifa iz Topeke ustane i reče:

— To je vaš ples, šerife! I vaše zadovoljstvo! Što se mene tiče...

— Već ste se izjasnili — prekine ga Jubal i pođe prema vratima. Windy prokune i posegne za drugom sačmaricom.

— Ne, stari! Ne! Ako ne ostanesh sjediti u uredu, zaključat ću te u ćeliju! — reče Jubal odlučno.

— Ti divlji, dobri, mudri mladiću — reče starac. Nije mu preostalo drugo no da odustane od namjere da krene s Jubalom.

XI

Dok je stigao do stražnjeg ulaza u salun, Jubal je pokisao do kože. Zatim je otvorio nezaključana vrata i sada je stajao u nekoj vrsti trijema, iz kojeg je nekoliko vrata vodilo u razne prostorije.

Jubal otvori lijeva vrata, pretpostavljajući da pripadaju igraćnici.

Njegova je pretpostavka bila točna: dospio je u stražnju sobu, u kojoj su igrali posebno odabrani gosti.

Na skupocjenom sagu ostavio je jasne tragove.

Tiho i oprezno kretao se polutamom, a onda je otvorio još jedna vrata i našao se u velikoj igračnici, u kojoj je jednoga dana, na samom početku ove pripovijesti, vrebao bogatu žrtvu. Kako su se stvari od tada promijenile!

Jubal zađe za debele zastore pred vratima, koji su igračnicu dijelili od saluna. Proviri kroz neku rupicu i ustanovi da izvrsno može vidjeti cijelu dvoranu. Osim toga, mogao je čuti gotovo svaku riječ.

Velika prostorija bijaše prilično osvijetljena, a ljudi malo. I Wilcey MacKay je unutra: sjedi s Larryjem Craigom za stolom, posve blizu bara, za kojim su dva barmena.

MacKay i Craig piju kavu i promatraju. Ako im je pusto bez Jame-sa Bella, to nimalo ne pokazuju.

Po dvofani je raspoređeno više vlasnikovih ljudi: igrača, djelatelja karata, držača banka u igri, izbacivača i revolveraša. Tu je i nekoliko kauboja iz raznih grupa koje su otišle dalje svojim putem. No oni su već skoro sav novac proigrali i sad su štedljivi.

Dva brata razbojnika sjede s nekim trgovcem stoke bikovskog izgleda, kojeg je Jubal već nekoliko puta vidio na ulici ili u nekom od saluna. Pred njima su boce, čaše i prazni tanjuri, dokaz da su upravo jeli.

Treći član razbojničke trojke mali, crvenokosi momak opasna izgleda, stoji na uglu šanka i razgledava uljanu sliku na zidu, koja je svojedobno zapanjila i Jubala.

O tome se dakle radi, pomisli Jubal. Slateri žele prije svega obaviti svoje poslove. Stoga su i pogostili

trgovca stokom koji će preuzeti njihovo stado.

Jubal uskoro zapazi kako Wilcey MacKay i njegov revolveraš Larry Craig budno motre što rade braća Slateri.

U taj mah trgovac stokom bikovska izgleda ustane, uzme šešir i izađe iz saluna.

Samo koji trenutak zatim ustadoše i Slateri, priđu šanku i posluže se kuhanim jajima iz zdjele.

Jubal ih je sada mogao točno promotriti. Doimali su se divlje i nasilno, opasno i bezobzirno: tipični predstavnici pljačkaša jednog doba koje neminovno prolazi. Za vrijeme rata pripadali su gerilskim trupama južnjačkog pukovnika Quantrilla, koje i nisu bile drugo do bande razbojnika i ubojica. Navukavši uniforme tobože su ratovali, a zapravo su robili i pljačkali.

Utjecajni krugovi ovdje u Kansasu nisu lijepim okom gledali na to što oni rade. Zaposjeli su sa svojim ljudima puteve za Kansas i od Teksasana zahtijevali visoku »carinu«, prijeteci da će im stoku natjerati u stampedo. Uz to su još krali stoku i prodavali je za vlastiti račun. A u Kansasu nitko nije oduševljen stokom iz Teksasa. Njihova goveda dugih rogova puna su krpelja, prema kojima su ona već dugo neosjetljiva, ali im kanzaška goveda gotovo bez iznimke postaju žrtvom.

— Solo! — reče oštro plavokosi Brack Slater.

Mali momak crvene kose, koji je do tog trenutka stajao na uglu bara, krene do pomičnih vrata, otvori ih udarcem noge, proviri van, a onda reče:

— Ništa se ne vidi!

— Onda pođi k njemu i reci mu da ga mi ovdje želimo vidjeti! Reci mu da mora doći i ispričati nam kako je ubio našega dobrog Jimmyja! Spomeni mu da ćemo mu odrati kožu ako sam ne dođe i ako ga budemo morali izvlačiti iz rupe u koju se vjerojatno već zavukao u strahu pred nama. Tako mu reci, Solo!

Mali kradljivac stoke klimne glavom, u znak da je razumio nalog.

— Bit će da je u uredu šerifa — reče. — Idem onamo.

On pođe prema vješalici pokraj vrata i skine masni ogrtač. Dok ga je navlačio na svoje malo tijelo, Jubal osjeti da je kucnuo njegov trenutak.

S napetom puškom iziđe iz zastora i reče čvrsto i dovoljno glasno:

— Uvjeravam vas da je sačmarica napunjena! Ne želim da se itko pomakne. — Zatim stupi u stranu tako da mu iza leđa više nije bio zastor nego čvrsti zid.

Slateri se nekoliko centimetara odmakoshe od šanka. Čvrsto su gledali Jubala. I ostali su ga u dvorani napeto promatrali.

Wilcey MacKay odjednom se tiho nasmije i tako udari rukom po stolu da su poskočile šalice za kavu.

— Ako to još jednom uradite, MacKay, možda neću imati dosta dobre živce i opalit ću — podvignu Jubal prema njegovoj strani, ne skidajući pogled sa Slatera. — Vi ste i previše lakomisleni, gospodine MacKay!

MacKay progunda nešto nerazumljivo, ali se više nije ni pomaknuo. Njegov je revolveraš Larry Craig promatrao Jubala s velikim zanimanjem. Pri tom se na njegovim usnama pojavio podrugljiv osmijeh, ili

bolje rečeno: tek najava takvog osmijeha. Ali nije ništa rekao. On i njegov gazda samo su gledali. Predstava nije bila njihova i sada su mogli sebi dopustiti da budu neopredijeljeni. Uza sve to očito bijaše da su zadovoljni razvojem događaja.

Slateri su za to vrijeme ozbiljno promotrili Jubala i ocijenili ga. Došli su do određene spoznaje, ali su se prevarili u računu za nekoliko dana...

Da, još prije nekoliko dana njihova bi ocjena bila točna. Jubal se još uvijek vanjštinom doimao poput premladoga i presmionog momka.

No on to više nije bio! I po načinu mišljenja i po postupcima sada već bijaše zreo čovjek... U tih nekoliko dana ostario je za deset godina.

A to braća Slater nisu zamijetila.

Počeli su se odvratno ceriti i doista su izgledali onako kako već djeca zamišljaju zle razbojнике iz duboke šume.

Jubal Corville osjeti veliku zabrinutost i strah.

Crvenokosi Frank Slater napokon zapita:

— Jesi li ti mladić koji je ubio našega dragog brata?

— On je nedaleko kolodvora orobio jednog mještanina — reče Jubal polako. — A kad je već učinio jedno odvratno zlo, htio je orobljenoga i ranjenog čovjeka ubiti. Ja sam ga opomenuo. On je odmah zapucao u mene. Drugim metkom možda bi me ubio, a potom i opljačkano. Kanite li mi reći da se nisam trebao braniti?

Slateri su ga promatrali. Onda obojica klimnuše. Plavokosi Brack Slater reče:

— To je bilo tvoje pravo, mladiću. U to nema sumnje. Nitko ne

može od tebe tražiti da se daš ustrijeliti bez obrane. Mi to dobro razumijemo. S druge pak strane mi Slateri moramo paziti na svoj ugled. Ne može netko ubiti jednog Slatera i onda do kraja života živjeti sretno. To ne ide, moj mladiću! Kad bi to bilo tko mogao nekažnjeno učiniti, uskoro bi cijeli svijet pošao u lov na Slatera. Mi to moramo spriječiti, mladiću. Zbog toga ćemo te poslati dolje u pakao da praviš društvo našem Jimmyju, kako bi ubuduće svaka budala znala da Slateri drže zajedno i da se ne može bez kazne ubiti jednoga od njih. Hajdemo, dakle, Jubale! Mi ćemo pokušati protiv tvoje sačmarice. Pokušat ćemo — i to odmah!

Dok je Brack još izgovarao zadnje riječi, on i njegov brat Frank polako pođoše natraške. Korak po korak udaljavali su se od Jubala. To je povećavalo njihove izgleda, jer je Jubalova puška imala otpiljenu cijev i prema tome manji doimet.

Dvorana je bila vrlo velika, od Jubala do pomičnih vrata bijaše zacijelo dvadeset i pet metara. Bude li tolika razdaljina između njega i Slatera, sačmarica mu više neće mnogo vrijediti.

— Stanite! — poviče on oštro.

No Slateri su se i dalje samo cerili. Kreveljili su se i povlačili unatrag duž šanka, pa prema pomičnim vratima.

Pri tom su se doimali vrlo oprezno i napeto. Gornjim dijelom tijela nagnuli su se malo naprijed a svoje goleme rastvorene ruke držali iza držaka revolvera, spremne da povuku.

— Baci tu pušku i uzmi poštenijeg gospodina kolta u ruku, moj mladiću — zaurila Frank Slater.

— U tom slučaju ja ću se suzdržati — obeća Brack Slater.

Ali Jubal nije lud. On nije došao ovamo s puškom u ruci kako bi izbjegao borbu sa Slaterima. No sada shvaća kako to neće biti nimalo jednostavno.

— Stanite tu gdje jeste! Vi ste uhapšeni! Stanite! Ruke uvis! — poviče.

Njegova bi zapovijed djelovala na stotinu drugih, ali ne i na Slatera. Oni su se cerili i još uvijek se oprezno i vrebajući pomicali unatrag, prema izlazu. Uzdali su se da Jubal još nije toliko otvrdnuo, da nije toliko hladnokrvan pa da može jednostavno povući obarač. Osim toga, mora taj momak pripaziti i na ostale. Nije on sada samo nasuprot Slaterima.

Na uglu šanka opet je stajao onaj mali crvenokosi momak kojeg su braća Slater nazivala »Solo«. Trebalo je samo da se sagne i već bi imao dobar zaklon.

Ali tu su još i Wilcay MacKay i njegov revolveraš Larry Craig, a i svi ostali momci divljeg MacKaye-va čopora.

Ljudi su čekali da MacKay da znak za početak. Jubal je to slutio. On je znao da će to MacKay učiniti ako ga Slateri ne srede.

Našao se u stupici.

Morat će se boriti. Njegova želja da Slatera dotjera u zatvor a zatim prebaci u glavni grad, izjalovila se već na prvom koraku.

Sto mu bizona, u što sam se opet uvalio, pomisli on gorko. No zatim svlada svoj užas i pripremi se u sebi na borbu.

Sada, kad je spoznao da je oružani sukob neotklonjiv, u njemu se javila silna želja da sačuva vlastiti život. Straha je nestalo. On osjeća jedino gorku odlučnost.

Braća Slater upravo su dospjela do pomičnih vrata, no licima su okrenuti salunu. Očito vjeruju da su dovoljno daleko i da im skraćena cijev sačmarice puno obećava.

Jubal odluči krenuti ulijevo. Desno su mu za stolom MacKay i Larry Craig. Krene li ulijevo, dospjet će bliže Slaterima a udaljit će se od Mackaya i Craiga.

Ali kad je učinio treći korak, Larry Craig vikne za njim:

— Ostani na mjestu ili ću ti baciti bocu u glavu!

Jubal zastane. Znoj ga je oblio po cijelom tijelu.

A Frank Slater mu dovikne s vrata:

— Dakle, mali moj divlji Bille, ili kako se već zoveš! Sad će početi vatra! Ne bi li ipak radije odbacio pušku i uzeo revolver?

Jubal ispusti dah. Mislio je na to kako bi revolverom mogao više puta opaliti nego puškom. Sačmarica očito nije nikoga impresionirala. Ti okorjeli momci prihvaćaju svaku igru, premda i sami mnogo reskiraju s vlastitim lošim kartama.

I premda je iz Jubala doista od divljeg mladića postao zreo čovjek, ipak mu je još nedostajalo one zadnje snage da prvi zapuca.

Još jednom je polako dahnuo. Odlučio se baciti između stolova i stolica i iz tog se zaklona boriti na dvije strane.

No dogodilo se nepredviđeno:

Jubal je dobio pomoć!

Odjednom više nije bio sam u nevolji. Dobio je pomoć čovjeka na kojeg više nije računao, za kojeg je vjerovao da je izvan igre, a on je ipak došao da održi svoju pogodbu s mladićem iz planina.

Šerif Emmet Stedloe ustao je od nemoćnih.

Polako je ušao provukavši se kroz pritvorena pomična vrata, baš kao da nije ranjen, kao da se dobro osjeća i kao da mu ništa ne manjka.

U svakoj ruci imao je po jedan otkočen revolver.

Mirno je izgovorio Slaterima iza leđa:

— Sve u redu!

To je bilo dovoljno, jer je u riječima »sve u redu« postojalo nešto i nepomirljivo i ravnodušno.

Svatko je odmah uočio pojavu toga čvrstog i odlučnog čovjeka što je u svemu svjestan sebe i ni trenutka neće oklijevati. I Slateri su to osjetili. Okrenuli su glave i pogledali preko ramena.

— Vi ste Stedloe? — upita Frank Slater. — Naši su ljudi nadomak grada. Nemojte se prenageliti, šerifel Mi smo već čuli o vama, no naši ljudi...

— Fućkam ja na to — reče Stedloe. Pogleda između Slatera prema Jubalu, a onda i prema Mac Kayju i Craigu.

— Samo dođi, Jube — reče. — A makne li se netko, ja ću okinuti. To vam jamčim. Jednostavno ću okinuti. Zato neka se nitko ne miče.

Jubal odmah poslušao.

Sad je sve drukčije. Stedloe je ovdje! On, Jubal, više nije sam usred divljega bespoštudnog čopora.

A čopor se još uvijek čudom čudi. Nitko od tih ljudi okupljenih

Sve su majstorske usluge danas vrlo skupe, a u vašoj kući, u vašem vikendu, na vašem automobilu ili čamcu uvijek treba nešto popraviti, dotjerati i obnoviti. Ako želite uštediti novac i olakšati posao, onda nabavite

SAM

SVOJ MAJSTOR

list, u kojem ćete naći tisuću potrebnih savjeta i uputa za niz zanata, koji su vam potrebni za održavanje kuće i vikenda, za nadogradnju i poboljšanje vaših životnih uvjeta uopće.

Za hobiste naše stalne rubrike:

Filatelist, numizmatičar, ribič, lovac, kinolog, oružar, vrtlar, tajne zanata.

u dvorani nije očekivao da će se šerif pojaviti tako zdrav i svjež. Naime, gradom se pronijela vijest da šerif smrtno ranjen leži u kući Doris Cayton.

Računali su da će s osamljenim Jubalom Colvilleom lako završiti.

Odjednom se neugodni šerif ponovno pojavio, oran za nove obračune.

Njegov je glas odjeknuo jasno i precizno kad je upitao:

— MacKay, sudjelujete li možda na neki način u svemu ovome? Imate li svojih želja?

MacKay polako podigne ruku i prijeđe dlanom preko lica.

— Ništa od svega toga, Stedloe — reče nekako teško i polako.

To je ujedno bio znak revolverašu Larryju Craigu i svim ostalim njegovim ljudima da se odustaje. Oni se odmah opustiše.

Za to se vrijeme Jubal polako pomicao prema šerifu i Slaterima.

Kad se napokon probio uzanim prolazima između stolova i stao postrance Slatera, šerif mu reče mirno:

— Uzmi im oružje, Jube.

Pri tom je jednom od Slatera čvrsto pritisnuo revolversku cijev u leđa.

Nijedan od braće nije ništa rekao. Stajali su nepokretni kao da se uopće ne radi o njihovoj koži.

A kad im je Jubal oduzeo oružje, Frank Slater reče:

— To nećete požaliti samo vas dvojica, nego i cijeli grad. Na taj način vas dvojica, luđaci, nećete daleko doći: ne mogu tako s nama Slaterima postupati dva smiješna gradska šerifa!

Stedloe ništa ne odgovori. Pratio se kao da ne čuje. Samo dobaci Jubalu:

— Iziđi, Jube!

Njegov pomoćnik odmah iziđe. Zaustavio se nedaleko vrata i odatle pazio što se događa.

Onda su izišla braća Slater.

Jubal je stajao pred njima s uperenom dvocijevkom u ruci. Četiri zaplijenjena revolvera ugurao je u čizme i za pas hlača.

— Ako te smetaju revolveri — reče Stedloe hladno — onda ih baci u blato, Jubale. Slaterima više neće trebati. Što da se s njima uzaludno opterećuješ? Mi smo, vidiš, uhvatili dva vrlo opasna prijestupnika, koji su našem gradu prijetili svojom bandom.

Jubal nije oklijevao. Odmah baci četiri revolvera u duboko blato kolnika.

Zatim on i Stedloe potjeraše pred sobom dva uhićenika prema gradskom zatvoru.

— Kako si znao da ja...? — odjednom upita Jubal.

— Ja sam već bio spreman — prekine ga šerif. — A onda je Windy došao kroz stražnja vrata trgovine Doris Cayton i obavijestio me da namjeravaš zatvoriti braću Slater pa ih onda odvesti u Topeku. Tada sam pomislio da bih ti morao pomoći, Jube! Tako smo se pogodili, zar ne? A vlak polazi za nepuni sat!

XII

Pala je noć. Kiša je i dalje lijevala, a nebo bijaše zastrto niskim i tamnim oblacima.

Cijeli je grad živio kao u groznici.

Svi su i predobro znali što se zbio; u Trailtownu se vijesti brzo šire.

Šerif je opet na nogama!

Braća Slater uhvatila su šerifova pomoćnika u stupicu, ali mu je šerif pritekao u pomoć. Sada Slateri sjede u zatvoru a prvim noćnim vlakom odvest će ih u Topeku.

U gradu je i pomoćnik šerifa iz Topeke, koji će istim vlakom povesti svog zatvorenika u Topeku. Dakako, radi se o Billyju Stagemanu, namješteniku MacKaya. Stageman je kao i James Bell pokušao ubiti šerifa. Nije teško dokučiti po čijem malogu!

Iz toga proizlazi samo jedno: sada je na redu Wilcey MacKay!

U međuvremenu je Solo, mali crvenokosi sudrug braće Slater, u žurbi izjahao iz grada da dovede Slaterove ljude.

Ali to nije bilo jednostavno ostvariti.

Goniči braće Slater bijahu u tom trenutku kakvih pedesetak milja daleko od grada. Sve da i napuste goveda i odmah se bace u sedla, ne bi mogli stići prije sutrašnjeg podneva. Ali pri ovakvom vremenu ne bi nikako smjeli napustiti goveda...

I to je jasno svim stanovnicima grada.

Emmet Stedloe je pomoćnika šerifa istjerao iz kreveta i sam se ispružio na njemu.

Čovjek se, pomalo uvrijeđen, smjestio na nekoj stolici u kutu.

Jubal je pak zasjeo za Stedloev pisaći stol.

Windy Brown u taj mah otvori vrata i pusti u ured suca. Potiho pružajući ovaj se izgrada iz ograda.

obriše lice velikim crvenim rupčićem pa reče:

— Neka to vrijeme potraje još samo nekoliko dana i sva će stoka zaplivati. Cijela će dolina biti pod vodom. Što je sa Slaterima?

Odmah zatim on priđe poljskom krevetu i pogleda Stedloea, koji se mirno i opušteno odmarao.

— Koliko ste čvrsti, Emmete? — upita.

— Mi ćemo Slatere otpremiti u glavni grad. Tamo će ih osuditi na mnogo, mnogo godina. Više neće držati u strahu cijelu pokrajinu i provoditi svoje razbojničke zakone — reče šerif mirnim glasom. — Putovat ćemo zajedno s pomoćnikom šerifa Tabom Hunterom.

— Vi, dakle, namjeravate na neko vrijeme napustiti grad? — upita sudac zabrinuto.

Sjeo je na kraj pisaćeg stola i lupkajući se po mršavom bedru rekao zabrinuto:

— Zar vi mislite da samo tako možete napustiti svoj posao? Sve ako se u glavnom gradu ne zadržite dugo, potrajat će više od tri dana dok se vratite. Mogli biste Slatere poslati sa svojim pomoćnikom i ovim šerifom iz...

Stedloe odmahne rukom i polako se pridigne.

— Postoji još jedna mogućnost — reče. — Upravo sam se toga sjetio... Suče, hoćete li onog Shippoway-Johnnyja prijevremeno pustiti iz zatvora ako obavi jedan važan zadatak?

— Kakav? — upita sudac Oren Britt nepovjerljivo.

Emmet Stedloe opipa svoj zavoj ispod veste.

— Ovaj grad bit će stvarno miran ako ja uspijem arušiti MacKaya

— progovori šerif polako. — Slušajte suče! Ja ću pomoći Jubalu da zatvoreničke sprovede u Topeku. To spada u pogodbu koju sam sklopio s njime. Obećao sam mu, naime, pomoći da braću Slater učinimo neškodljivima. A oni će to biti tek kad dospiju u zatvor u Topeki. Ja ću, dakle, otići iz ovog grada na tri dana, a na vama je, suče, hoću li prije toga udesiti MacKaya. Za to mi je, naime, potreban Shippoway-Johnny, koji je zbilja divlja bičina, ali nije zao momak.

Sudac klimne glavom.

— Dobit ćete Shippoway-Johnnyja — reče.

— o —

Desetak minuta iza toga Shippoway-Johnny pojavi se u obližnjem salunu i naruči viski.

Kad ga je barman upitao kako to da je tako naglo oslobođen iz zatvora, Johnny mu reče:

— Natočiš li mi besplatno dvostruki viski, ispričat ću ti kako se to dogodilo, moj prijatelju.

Salun je, dakako, pripadao MacKayu. Barman je žrtvovao dvostruki viski, nadajući se da će doznati nešto što bi moglo zanimati njegovoga gazdu. Napokon, Shippoway-Johnny dolazi iz zatvora, a tamo je i Billy Stageman.

Shippoway-Johnny plo je darovani viski ispitujući kako će oštro piće djelovati na njegovo tijelo.

— Pravi je, osjećam ga — dahne napokon.

— Kako to da si na slobodi? — zapitao je barmen.

— Ah, tako — počne divovski Johnny. — Onaj Billy Stageman priznao je sucu da ga je Wilcey MacKay nagovorio da ubije šerifa. Za to mu je dao pet stotina dolara

predujma. Tako je Bill Stageman postao krunski svjedok protiv MacKaya. Sudac i šerif pustili su sve ostale zatvoreničke za slobodu. Budući da je Stageman priznao, sada sudac ne mora sazivati porotu kako bi ga osudio. Ne mora ga, dakako, ni slati u Topeku. A kako računava da će MacKay pokušati osloboditi tako opasnog svjedoka, on i šerif ispraznili su zatvor i telegrafirali u Topeku da im pošalju odred gradske policije. Dok ne dođe pomoć, zabarikadirali su se u gradskoj kući i štite zatvor. Pri tom bi im ostali zatvorenici mogli samo smetati. Zadržali su samo Stagema i braću Slater, zato što su posebno opasni zlikovci. Ostale su momke, uključujući i mene, pustili. To je u redu. S obzirom na ono što će se zbivati, mi smo za njih male ribe... Mogu li dobiti još jedan dvostruki?

Barman više nije imao vremena. Pozvao je svog kolegu da Johnnyju da još jedan besplatan viski, a sam požuri Wilceyju MacKayu.

Pronašao ga je nakon tri minute i ispričao mu što je čuo.

MacKay ga je pažljivo slušao.

— Dobro, Boulder, ja ću to već srediti.

A kad je barman otišao, MacKay uzdahne i reče svom revolverašu Larryju Craigu:

— Tako je to — reče gorko.

— Zar odustajete? — upita ga Larry Craig s nevjericom.

Wilcey MacKay spusti buldoško lice. Gledao je svoje snažne ruke što ih je držao pred sobom na pisaćem stolu.

— Ja nisam budala i znam priznati kada izgubim. I što bih imao od toga da sa svim svojim ljudima na-

padnem zatvor? U prvom redu, više ne bih mogao ostati u gradu. Ako je sudac telegrafski pozvao gradsku policiju, to znači da ima i priznanje Billyja Stagemana...

Craig ustane.

— Idem na kolodvor. Tamo ću saznati je li stvarno netko telegrafirao po gradsku policiju — reče oštro i odmah odjuri.

MacKay strese glavom. Nekoliko sekundi gledao je u vrata što su se zatvorila za njegovim revolverašem.

Razmišljao je, a kako nije mogao prema sebi biti nepošten, priznao je poraz. To ga nije previše potreslo. Uostalom, ne događa mu se prvi put. Prije šest godina morao je isto tako hježati iz jednog sličnog grada.

Onda je to bio Jack Cayton.

Sada ga progoni Emmet Stedloe.

Na neki način sve se ponavlja. Čak i Doris, žena bakrenaste crvene kose i sa zelenim očima, žena na koju stalno misli, i ona je tu.

Uzdahnua je. A kako je bio temeljit u svemu, pokušao je utvrditi zašto je ovaj puta izgubio.

XIII

Sjetio se dana kad je u ovom gradu podignuo prvi salon, a u danima što su slijedili i sve ostale.

Malo zatim Emmet Stedloe je postao šerif grada. To je MacKayu odgovaralo. Jer mu nekad u onom drugom gradu Stedloe nije pravio neprilike.

Ali kad je on, Wilcey MacKay, uz pomoć ostalih vlasnika saluna, igra-

čnica i plesnih dvorana htio la ovog grada učiniti neobuzdani pakao u kojemu građani ne bi imali nikakvih prava, nego bi sva prava i svu vlast imali pripadnici stranke vlasnika lokala, Emmet Stedloe mu je stao na put.

MacKay i nehotice muklo zareži sjetivši se ponovno svih sukoba što su ih on i ostali vlasnici noćnih lokala imali sa šerifom.

Prilično rano zatvaranje vrata lokala stopi vlasnike svake noći stotine dolara, što bi ih inače ubrali da divlji noćni život smije potrajati do zore.

Osim toga, on sam znao je još desetke načina kako da poveća prihod svojih lokala, ali je malo od toga primijenio, jer mu je šerif neprekidno bio za petama.

— Da, ispriječio mi se na putu — progundao. — Nisam mogao preuzeti vlast u gradu. Sve te pijane goniće stoke mogao sam s pomoću svojih djevojaka i igrača opljačkati do gole kože. I još uz pomoć gradske policije...

On prekine svoju unutarnji monolog i bezvoljno odmahne rukom. Ustane i pođe do uredskog ormara, otvori ga i izvadi iz njega dvije torbe. Zatim pristupi blagajni i počne iz nje vaditi čekove, novac i obveznice. Načizilo se tu cijelo bogatstvo.

Kad je počistio sve što je iole vrijedilo, počne opet razmišljati. Sjeti se svih svojih pokušaja da uništi šerifa. Sjeti se i svih opasnih momaka koje je slao da ga ubiju.

A kad se Emmet Stedloe počeo osjećati nesiguran, došao je taj mlađić iz Arapahoe planina. Sada šerif

ima pokrivena leđa i još ga je teže ukloniti.

MacKay je znao zašto je Doris Cayton došla u Trailtown i zašto Emmet Stedloe čini ovdje ono što je Jack Cayton učinio u onom drugom gradu.

Tko zna otkad se njih dvoje voli!

Zastao je i prešao dlanom preko čela. Njegove su misli trenutak zapele.

Udahnuo je.

Zatim je pomislio: Da, slao sam čovjeka za čovjekom da ga ubiju. Onaj Billy Stageman činio mi se dovoljno iskusnim za taj posao. Kad se i to izjalovilo, šerif i njegov pomoćnik zakrvili su se s Jamesom Bellom. Izrabio sam to i naveo Jamesa Bella da učinio ono što sam ja sam jednom...

Misli mu se prekinu jer se u taj mah na vratima pojavio Larry Craig.

Revolveraš zatvori vrata, nasloni se na njih i zagleda u otvoreni ormar i dvije napunjene torbe. Zatim pogleda Wilceyja MacKaya i reče mračno:

— Zar se ne kaniš boriti za ovaj grad?

MacKay klimne.

— Istina je, zar ne? Sudac je uspio nagovoriti one u Topeki da pošalju odred policije?

Larry Craig potvrdi.

— Rekao mi je telegrafist, a on me ne bi slagao. Suviše me dobro poznaje.

— Zašto bih se onda borio? — upita Wilcey MacKay. — Učinio sam grešku — nastavi. — Ta je greška bila Billy Stageman. Ili je to jednostavno bila nesretna okolnost da se taj mladić spustio s planine u naš grad i pomogao šerifu. Sada

već neko vrijeme razmišljam zašto sam tebe tako obilato plaćao, Larry Craig? Ni ti mi nisi pomogao da sklonim šerifa i preuzmem vlast nad gradom.

On uze obje napunjene torbe i stavi ih u uredski ormar.

Onda dade znak Larryju Craigu i reče:

— Pođimo!

— Kamo? — upita Craig otegnuto.

Wilcey MacKay naceri se hladno i gorko:

— Kamo? Pa, eto, ja posjedujem još nekoliko lokala u ovom gradu. Htio bih pobrati utržak. Ispraznit ću sve blagajne. Napokon, ja mnogošta gubim: sve te kuće s prilično skupim pokućstvom, sagovima. Ispraznit ću u gradu sve svoje blagajne, a tamo gdje sam suvlasnik, tražit ću da me isplate. Dođi, Larry. Neki će se momci možda protiviti. Danas imaš prilike zaraditi svoju revolverašku plaću.

On pođe prema vratima. Larry Craig ih otvori, propusti ga pa krene za njim.

Ipak je on bio samo unajmljeni revolveraš, doduše lukav i opasan, ali ipak samo unajmljeni revolveraš što je navikao služiti svom poslodavcu za novac i koji nikad nije bio bez gazde.

— o —

U šerifovu uredu još uvijek su svi bili na okupu, pa se čak vratio i sudac koji je otišao poslati brzojav.

Sada su čekali.

Sudac je sjedio za stolom pisara.

Pomoćnik šerifa iz Topeke još uvijek se mrgodio na stoličici u kutu.

Emmet Stedloe je otvorenih očiju, ležao na poljskom krevetu, a Jubal

Colville sjedio za šerifovim pisaćim stolom.

Vani je i dalje lijevala kiša.

Iz daljine dopre zvižduk lokomotive.

Tab Hunter ustane i mrzovoljno progovori:

— S tim sam vlakom trebao zatvorenika odvesti u Topeku.

— Što vam vrijede riječi? — presiječe ga sudac. — Pristali smo da zajedno sa šerifom zaigramo njegovu igru. Znači, do daljnjega ostajete ovdje, zajedno sa svojim zatvorenikom. Ako šerifu uspije igra, **Stageman** će priznati. Ali mi ćemo još prije imati **MacKaya**. Ja vas trebam ovdje, pomoćniče šerifa.

Tab Hunter se počeo po zatiljku, slegnuo ramenima, a onda se poslušno vratio u svoj kut.

Prošlo je možda i desetak minuta. Činilo se da šerif spava. No on tada otvori oči i okrene glavu tako da je mogao vidjeti sve prisutne. Zatim reče:

— Bez brige! **MacKay** će progutati mamac. Nema veliki izbor: ili će prihvatiti bitku ili se predati. Nekada davno, u onom drugom gradu gdje sam ja zakazao, on se borio, ali je ipak izgubio. Kako je po svoj prilici iz toga izvukao pouku, ja se nadam da će se on jednostavno predati. Ništa ne brinite!

Netko zakuca.

Jubal ustane, otvori vrata i propusti **Mac Jordana** i njegovu kćer **Fee**. Donijeli su kave i dvije košarice kruha, zdjelu juhe te šalice i tanjure.

Oči **Fee Jordan** počivale su na **Jubalu**, kao da u prostoriji nema nikoga drugog. Tada mu ona reče:

— Pomozite mi, **Jubale**, da raspredim stol i prostrem ga za večeru.

Dođ su se njih dvoje vrtjeli oko stola, **Mac Jordan** je izvještavao što se događa u gradu.

— **Larry Craig** bio je u brzojavnom uredu. Sada zajedno s gazdom obilazi **MacKayeve** lokale. Budu li se držali dosadašnjeg reda, na kraju će doći po utržak u zabavište »**Lucky Hall**«, gdje je **MacKay** od prije dva tjedna suvlasnik.

— No dobro — reče **Emmet Stedloe** i sjedne na krevet.

Jubal mu donese tanjur guste govedske juhe, kruh i šalicu kave. Sve to stavi na stolac kojega prima-knu šerif s desne strane.

— Hvala, **Jube** — reče **Stedloe**.

Jubal klimne pa se vrati **Fee**, koja je naposljetku za njega i za sebe pripremila večeru. Sjeli su i jeli.

— Zbilja sam jako gladan — reče **Jubal**.

— To sam i slutila — odgovori ona.

Te obične riječi imale su za njih dvoje osobito značenje.

Jubal je naslućivao da ga **Fee** cijeni, da joj se sviđa i da bi joj smio udvarati.

Ostali su šutjeli, jeli i promatrali **Jubala** i djevojku.

I **Emmet** ih je gledao. U sebi je mislio kako će **Jubal** postići sve ono što on nije dospio. Ima sreće, a i zaslužio ju je, mislio je šerif. Osovio se na vlastite noge. Postao je pravi čovjek, kakvog nema nadaleko. Nakon što se jednom odlučio, ostao je vjeran.

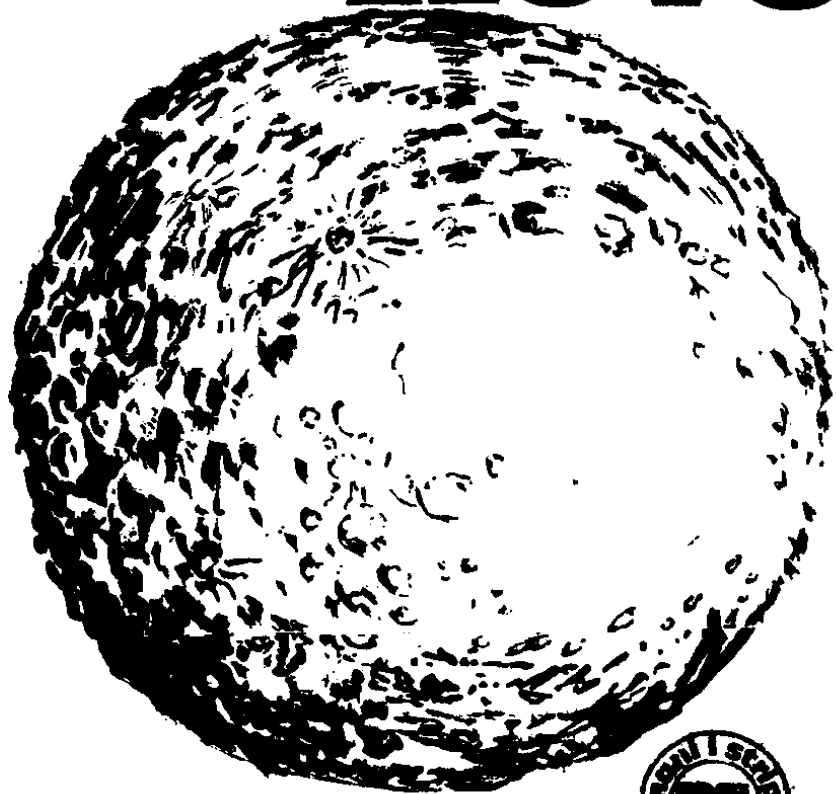
Nema sumnje da će osvojiti ovu djevojku, tu **Fee Jordan**.

Malo zatim je **Mac Jordan** izišao.

Fee Jordan počne pospremati.

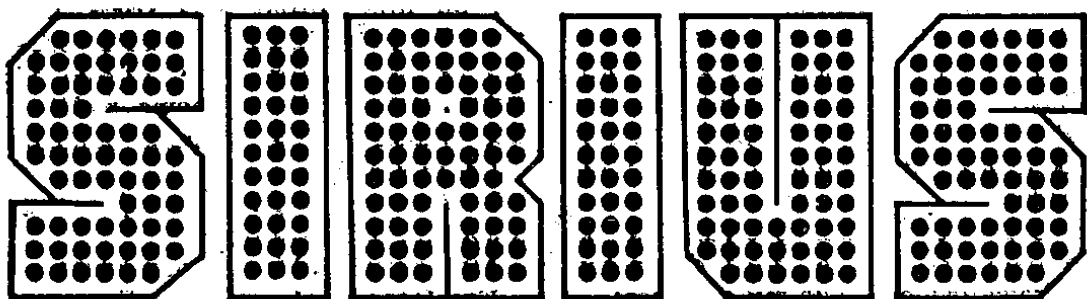
Nakon nekog vremena njen se otac vrati.

ново!

BIBLIOTEKA ZNANSTVENE FANTASTIKE

10d

— Danas izvrsno funkcionira sistem dojavljivanja vijesti u gradu — reče. — MacKay stvarno obilazi blagajne i pobire novac. Tamo gdje ima suvlasnika, zadovoljava se isplatom malog dijela onoga što mu stvarno pripada. Na primjer, svoj udio u pečenjarnici vrijedan tisuću dolara, prodao je za trista sedamdeset i pet dolara, i to zato što Soender nije imao više gotovine. MacKay i njegov revolveraš nose svaki punu torbu novaca.

Čovjek ušuti gubeći dah.

Sada se svi zagledaše u Emmeta Stedloea.

On ustane i pođe do vješalice.

Jubal požuri, prestigne ga, skine s vješalice tamni šerifov kaput te mu ga pridrži.

— Izvoli, Emmete — reče.

Stedloe dopusti da mu Jubal pomogne odjenuti kaput. Kako je bio ranjen s lijeve strane, nosio je jedan remen preko ramena. Drugi kolt ugurao je za pas. Zbog toga je širom raskopčao vestu.

— Idem pokupiti Wilceya MacKaya — reče mirno.

Jubal pođe do stalka za puške i dohvati pomalo već svoju sačmaricu.

Fee Jordan se lecne. S užasom je promatrala momka i oči su joj se sve više širile.

Onda lagano dahne i spusti glavu.

Tab Hunter nespretno ustane.

— Mogu li bilo kako pomoći? — upita oklijevajući. Šerif ga ošine pogledom.

— Ako naša varka ne uspije — reče — morat ćete odvesti zatvorenika u Topeku. A možda...

On ušuti i odmahne rukom. Zatim pogleda Jubala.

— Pazi dobro na sebe, Jube — reče. — I ne daj da te prijede Larry Craig. On će htjeti pobjeći. A čuo si i sam da nosi punu torbu novaca.

Onda reče djevojci:

— Brzo se vraćamo, Feel

Ona klimne, pogleda Jubala i reče:

— Mnogo sreće, Jubale!

On ne odgovori. Riječi su mu zapale u grlu. A onda krene za šerifom na kišu.

Emmet Stedloe zastade ispred igračnice »Posljednja prilika«, jer mu je neki vozač teretnih kola došapnuo: »On je unutra.«

Emmet Stedloe jedva primjetno klimne čovjeku u znak zahvale, a onda uđe u igračnicu, prijede dvoranu i naglo otvori vrata stražnje sobe.

Unutra su sjedili Wilcey MacKay i suvlasnik lokala. Pravili su obračun. Novac je ležao na stolu.

Larry Craig stajao je u uglu kraj prozora. Netom je šerif ušao, Craig bez ikakve opomene povuče revolver.

Ali odmah iza Stedloea ušao je i Jubal.

Još prije njega u sobu su ušle dvije ispružene cijevi njegove sačmarice.

Kad je vidio da je Larry Craig potegnuo revolver, Jubal opali iz jedne cijevi. Namjerno je spustio pušku tako da je revolveraš dobio sačmu u noge, i odmah zatim s urlikom pao s nosom prema podu.

Sobu ispuni smrad baruta. Dim je grizao oči.

Stedloe uperi revolver u Wilceya MacKaya pa reče:

— Sad je gotovo, MacKay! Dodite! Billy Stageman je priznao da

NOVI HIT! HITCHCOCK

bira za vas

Na 144 stranice najbolje kriminalističke pripovijetke poznatih svjetskih autora u izboru majstora trilera, glasovitog filmskog redatelja Alfreda Hitchcocka! Novo, napeto, zabavno, uzbudljivo! Za mlade i stare ljubitelje krimi-literature!

Prvi broj u prodaji od 25. srpnja!

Potražite kod svog prodavača novina svakog 25. u mjesecu –

**HITCHCOCK
BIRA ZA VAS**

ste mu vi zapovjedi da me ubije. James Bell, na žalost, ne može više ništa priznati, ali je i on bio vaš čovjek. MacKay, s vama je gotovo! Predugo ste oklijevali!

Wilcey MacKay buljio je u revolver. Onda pogleda Larryja Craiga koji je stenjući sjedio na podu i promatrao svoje noge.

— Zovite mi liječnika da mi pomogne — zaurla revolveraš.

— Ti takozvani revolveraši — reče Wilcey MacKay — ne vrijede ništa.

Zatim priđe Emmetu Stedloeu.

— Zašto ste se vi tako promijenili, Emmete Stedloe? Nekad, u onom drugom gradu, onda...

— ... onda su tamo ubili Jacka Caytona — nastavi Emmet Stedloe. — To ubojstvo nikad nije razjašnjeno, a ja ne mogu dokazati da ste vi učinili. Ali sada vas mogu uništiti na drugi način, jer vi niste mnogo promijenili svoj grubi način da se dočepate vlasti nad gradom. U stvari, učinit ću samo ono što je Jack Cayton tada učinio, preuzevši moj posao. A zbog toga je morao umrijeti. Ja sam htio...

Šerif zastane i promrmlja:

— A što se to vas zapravo tiče, MacKay?

On mu priđe, pritisne mu revolver na trbuh i razoruža ga. MacKayeve se suvlasnik lokala povukao sve do zida.

Stedloe mu reče:

— Kendalle, pobrinite se da Craigu dovedete liječnika.

Potom zaobiđe novog zatvorenika i reče oštro:

— Naprijed, MacKay!
Jubal iziđe za njima.

Vani je nakon toliko vremena prestajala kiša. Na nebu se pojavile zvijezde.

U šerifovu uredu bilo je mnoštvo ljudi.

Billy Stageman sjedio je na stolici, a ruke mu nisu bile vezane.

Gledao je MacKaya i nije rekao ni riječi.

— Ti, prokleta smrdljiva uši — procijedi MacKay. — Zašto si me izdao? Ja bih te već izvukao iz zatvora. A sada, kad si me odao, sudac ima pravo pozvati policiju. Udesio si i samoga sebe i više nema nikakva izlaza. Da, morao sam znati da si ti bijedna uš. A dao si mi časnju riječ da me, ako ti ne uspiješ, nećeš odati i priznati da sam ti ja dao novac. Ti prokleti...

— Dosta mi je ovo što je sâm kazao — reče sudac.

Tada Billy Stageman ustane i reče zaprepaštenom Mac Kayu:

— Ja sam održao svoju riječ, MacKay! Uopće vas nisam odao. Sve sam preuzeo na sebe jer sam vjerovao da ćete me izvući odavde. Ali vi ste se sada sami odali. Dakle, sada više ni ja ne mogu šutjeti. Žao mi je što nisam prije progovorio. Tada bih kao krunski svjedok dobio blažu kaznu. Da, bio sam budala, MacKay, i...

Wilcey MacKay više nije imao snage da zaurla. Samo je stienuo i krenuo da se baci na Billyja Stagemana.

Kako bi ga spriječio, Emmet Stedloe ga udari revolverom.

Kad se MacKay ispružio podno njegovih nogu, šerif ga pogleda i promrmlja:

— Šteta! Za ubojstvo Jacka Caytona nikada neće odgovarati. Nitko

mu ne bi mogao dokazati taj zločin. Postojao je samo jedan način da ga kaznim, a to je da još jednom postanem šerif u gradu u kome on živi i vrši svoje prljave poslove...

On pogleda Jubala.

— Duboko sam uvjeren, Jube, da će sada mnogi podići tužbe protiv MacKaya zbog krađa, prijevara i izrabljivanja. Ali to nas se više ne tiče. Sutra ili prekosutra mi ćemo Slatere odvesti u glavni grad Topeku, zar ne, momče? Pusti me da se jednu noć ispavam.

On polako iziđe.

Vani na ulici skupio se cijeli grad. Bila je tu i Doris Cayton.

Emmet Stedloe pođe k njoj.

— Kad se s Jubeom vratim iz Topeka — reče — rado bih potražio lijepo zemljište, na kojemu bih mogao podignuti ranč. Rado bih uzgajao dobra goveda, jer sam u duši jedino kauboj.

On molećivo pogleda Doris. A ona mu klimne glavom.

— Dok ti budeš u Topeki — reče milo — ja ću prodati svoju trgovinu i bit ću spremna. A sada dođi. Ti još uvijek nisi zdrav. Treba ti krevet i dobar san.

Ona ga povede u svoj dom.

Jubal Colville pomogao je Fee Jordan odnijeti u hotel posuđe. A kad su stigli u kuhinju i sve odložili, djevojka zapita:

— Jubale, a što ćemo nas dvoje poslije? Mislim, nakon što Slatere otpremite u Topeku...

— Pa — otpočne Jubal otežući — ja bih se, za početak, najradije vratio ovamo.

Izrekavši to, momak se nasmije svojim vlastitim riječima. Djevojka prihvati smijeh pa reče:

— A ja ću te, da znaš, čekati...

Jubal nastavi:

— Rado bih jednoga dana imao vlastiti ranč... mjesto za svoju ženu, djecu... i tako...

— Da, čekat ću dok pronadeš to mjesto — odjednom će Fee vrlo ozbiljno.

Pogledaše se i prasnuše u smijeh.

— o —

MacKaya su zbog nagovaranja na ubojstvo i svih ostalih nedjela osudili na pet godina tamnice, a njegova pomoćnika Billyja Stagemana, koji je ubojstvo pokušao i izvršiti na šest.

Poslije je MacKay izgubio pri pokušaju bijega iz zatvora život.

Slatere su iz Topeke otpremili u Teksas, a tamo su ih zbog brojnih ubojstava i drugih zločina objesili.

Začudo, njihovo ih razbojničko društvo nije pokušalo osloboditi, ni u Trailtownu niti gdje drugdje. Jednostavno su isparili s ukradenim govedima...

Ali kakva ima smisla pričati o svim tim razbojnicima. Bolje je misliti na Jubala Colvillea.

Ilina Emmeta Stodlea.

Njima je, sada sretnima u svojim vlastitim domovima, pripadala budućnost, jer oni nisu iznevjerili svoj zakon časti.

— KRAJ —

TRAG
biblioteka
kriminalističkih
romana izlazi svakih
14 dana cijena 10
dinara

SIRIUS
biblioteka znanstvene
fantastike izlazi
svakog 5. u mjesecu
cijena 10 dinara

LASO
western roman izlazi
svakog tjedna (u
petak) cijena 5 dinara

ŽIVOT
ljubavni roman izlazi
svakog tjedna (u
utorak) cijena 5 dinara

POPAJ
strip-zabavnik izlazi
svakih 14 dana (u
ponedjeljak) cijena 5
dinara

ALAN FORD
super strip izlazi
svakih 14 dana (u
srijedu) cijena 6
dinara

TOM I JERRY
Vrtrep-strip za djecu
izlazi svakih 14 dana
(u srijedu) cijena 5
dinara

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

179. Louis L'Amour: BITKA ZA VISORAVAN
180. G. F. Unger: DVONOŽNI TIGAR
181. Louis L'Amour: KAZNA STIŽE
182. H. S. Sharon: OLUJA U PRERIJI
183. Frank Striker: OSAMLJENI JAHAC
184. H. S. Sharon: TRI NITKOVA
185. Peter Dawson: KRV ZA ZEMLJU
186. Louis L'Amour: BROD ZA DIVLJI ZAPAD
187. F. G. Unger: SLATERLEE JOŠ JAŠE
188. Louis L'Amour: HONDO
189. H. S. Sharon: POHLEPA VODI U SMRT
190. H. S. Sharon: BLAGO LESINARA
191. G. F. Unger: KAD SJEVERNJAK ZOVE
192. Louis L'Amour: SABLASNI KLANAC
193. G. F. Unger: ŠERIF IZGUBLJENOG GRADA
194. H. S. Sharon: POKAZI IM ZUBE!
195. Louis L'Amour: CALLAGHEN
196. H. S. Sharon: HRANA ZA VUKOVE
197. Barry Cord: U OKOVIMA LUDILA
198. Frank Gruber: VELIKA ZEMLJA
199. H. S. Sharon: NE VJERUJ NITKOVU!
200. Giles A. Lutz: PROGONJENI KAUBOJ
201. Louis L'Amour: TAJANSTVENI STRIJELAC
202. Barry Cord: TELEGRAFSKA LINIJA
203. Louis L'Amour: PUSTA ZEMLJA
204. Louis L'Amour: MATAGORDA
205. Kyle Hollingshead: DUG
206. Louis L'Amour: OBRAČUN U DOLINI
207. Clay Hunter: NEUKROTIVI
208. H. S. Sharon: GUTAC VATRE
209. Louis L'Amour: KANJON OSAMLJENIH
210. Kyle Hollingshead: PLJAČKA U FRANKLINU
211. H. S. Sharon: PRLJAVA DRUŽBA
212. G. F. Unger: SVI PROTIV NJEGA
213. Louis L'Amour: NA SJEVER DO ŽELJEZNICE
214. Thorne Douglas: Ranč »BRAVO«
215. H. S. Sharon: OPASAN POKLON
216. Louis L'Amour: MRAČNOM STAZOM
217. H. S. Sharon: LOVAC NA VUKOVE
218. William Vance: ODMETNICI
219. Frank Glaser: SIN PAKLA
220. G. F. Unger: DVOJE IZ BRAZOSA
221. J. T. Edson: VELIKI LOV
222. G. F. Unger: TRKA ZA BLAGOM
223. William E. Wance: LOVAC
224. G. F. Unger: BIO SAM REVOLVERAS
225. Louis L'Amour: VELIKI PODVIG
226. J. T. Edson: MLADIĆ S RIJEKE HONDO
227. John Kilgore: KRENIMO DRUGIM PUTEM
228. G. F. Unger: ZAKON ČASTI

U PRIPREMI:

John Dryden: PRAVDA STIŽE

**humorističko - kriminalistički
strip**

**SVAKIH 14 DANA I KOD VAŠEG
PRODAVAČA NOVINA**

